

BLIŻEJ BIBLIOTEKI

Nr 1 (2)/2014

ISSN 2300-0570

Pismo bibliotekarzy Wielkopolski południowo-wschodniej



15
Animacja czytelnictwa
w Bibliotece Publicznej
Miasta i Gminy
w Pleszewie
Izabela Wegner



19
Edukacja transportowa
- co to takiego?
Marcin Galant



53
Język migowy
w bibliotece -
rozmowa z Jolantą
Szymańską



40
Wawrzyniec 2013
Monika Sobczak-Waliś

Drodzy Czytelnicy,

Z przyjemnością oddajemy w Wasze ręce drugi numer czasopisma „Blżej Biblioteki. Pismo bibliotekarzy Wielkopolski południowo-wschodniej”.

Artykułem otwierającym numer jest tekst prezentujący wyniki badania ankietowego, którego celem było określenie potrzeby utworzenia regionalnego pisma bibliotekarskiego. Optymistycznym akcentem ankiety jest fakt, iż blisko 70% badanych wyraziło chęć współtworzenia pisma. Kolejne teksty obrazują różnorodne sfery działalności biblioteki pedagogicznej w Kaliszu oraz jej kępińskiej filii. Swoimi osiągnięciami dzieli się z nami również Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Pleszewie, która w 2013 r. otrzymała wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Mistrz Promocji Czytelnictwa za działania wspierające czytelnictwo.

E-learning na stałe zadomowił się w bibliotekarskiej rzeczywistości. Przedstawieniu jego miejsca w bibliotekach pedagogicznych poświęcony jest kolejny tekst, interesujący szczególnie dla tych, którzy kiedykolwiek korzystali z tej formy nauki lub chcieliby ją wypróbować.

Kto z nas nie był zmuszony na jakimś etapie swojego życia korzystać z transportu publicznego. Autor kolejnego artykułu przekonuje, że porzucenie transportu zbiorowego jest błędem, ponadto czytelnik dowie się, w jaki sposób komunikacja miejska wiąże się z biblioteką. Ostatni tekst w dziale *Artykuły* przybliży nam ciekawe zbiory dotyczące Kazimierza Rakowskiego (nauczyciela i pośła) przechowywane w lokalnej bibliotece w Mąkolnie. Autor kończy go bardzo istotnym wnioskiem, podkreślając, iż właśnie małe lokalne biblioteki bardzo często stają się ważnym centrum informacji z zakresu biografistyki regionalnej. W tym miejscu zachęcam więc bibliotekarzy do dzielenia się na łamach naszego pisma swoimi cennymi zbiorami. W dziale *Sprawozdania i relacje* znajdziecie bogaty wybór materiałów ilustrujących różne wydarzenia ze świata bibliotekarskiego, omówienie ciekawych wystaw, relacje z konferencji, wyjazdów zagranicznych, spotkań, m.in. z X Patronalnego Święta Wielkopolskich Bibliotekarzy. Redakcja dziękuje uczestnikom tych wydarzeń za podzielenie się informacjami oraz refleksjami, które przybliżyły nam wiele ciekawych inicjatyw.

Kolejny już raz polecam bogaty *Przegląd wydawnictw o regionie*, natomiast w dziale *Silva rerum* bibliotekarze dzielą się swoimi pasjami. W szczególny sposób zachęcam do przeczytania wywiadu z Jolantą Szymańską na temat czytelnictwa osób głuchych.

Życząc ciekawej lektury, jednocześnie zapraszam bibliotekarzy do dzielenia się swoją aktywnością zawodową w kolejnym numerze pisma.

W Twojej bibliotece dzieje się coś ciekawego? POCHWAL SIĘ!

Bożumita Celer

redaktor naczelna

Artykuły

- 2 **Bogumiła Celer**, *Pismo "Bliżej Biblioteki" - narzędziem aktywizującym i integrującym lokalne środowisko bibliotekarskie (raport z badań)*
- 6 **Marianna Marciniak**, *Książnica Pedagogiczna w Kaliszu jako instytucja wspierająca pracę szkół i doskonalenie zawodowe nauczycieli*
- 10 **Anna Wróblewska**, *Czas zaistnieć w sieci - strona internetowa Książnicy Pedagogicznej, filia w Kepnie*
- 12 **Mariola Śmiecińska**, *E-learning w bibliotekach pedagogicznych*
- 15 **Izabela Wegner**, *Animacja czytelnictwa w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Pleszewie - przegląd form*
- 19 **Marcin Galant**, *Edukacja transportowa - co to takiego?*
- 22 **Piotr Gołdyn**, *Materiały do biografii Kazimierza Rakowskiego (nauczyciela i pośła) w zbiorach Biblioteki Miejsko-Gminnej w Sompólni, filia w Mąkolnie*

Sprawozdania i relacje

- 26 **Henryka Karolewska**, *Ze starego albumu. Wystawa fotograficzna w Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu*
- 28 **Maria Kubacka-Gorwecka**, *Czar minionych lat... Cykl wystaw w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu*
- 30 **Aldona Zimna**, *VII Bałtycka Konferencja Zarządzanie i Organizacja Bibliotek "Sfera kultury, sfera nauki - współczesny obraz biblioteki" - sprawozdanie*
- 32 **Stefania Brzezińska-Michalska**, *"Rozwój kompetencji pracowników bibliotek pedagogicznych w zakresie wspomagania pracy szkół" - relacja z konferencji*
- 34 **Izabela Wegner**, *"Biblioteka - Twój czas, Twoje miejsce" - relacja z VIII Forum Młodych Bibliotekarzy w Olsztynie*
- 37 **Ewa Andrysiak**, *I Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych „Miejsce biblioteki pedagogicznej w zmieniającej się przestrzeni edukacji i informacji” Kraków, 13-14 czerwca 2013 r.*
- 40 **Monika Sobczak-Waliś**, *Wawrzyniec 2013. X Patronalne Święto Wielkopolskich Bibliotekarzy*
- 42 **Monika Sobczak-Waliś**, *"Gwałtu co się dzieje" czyli Narodowe Czytanie Fredry w Kaliszu*
- 44 **Bogumiła Celer, Henryka Karolewska**, *Z bibliotekarskich wędrówek... Biblioteki uniwersyteckie północnej Francji - relacja z wyjazdu studyjnego*

Przegląd wydawnictw o regionie

- 48 **Anna Wojtyńska**, *Merkury. Jednodniówka XII Zjazdu Absolwentów Szkół Handlowych i Ekonomicznych w Kaliszu, 1-2 czerwca 2013 r. - omówienie*
- 49 **Ewa Obała**, *Książki regionalne w naszych bibliotekach*

Silva rerum

- 53 Język migowy w bibliotece - rozmowa z Jolantą Szymańską
- 56 Bibliotekarze z pasją: Maria Kubacka-Gorwecka
- 58 Wystawy biblioteczne - 2014
- 59 Lekcje biblioteczne w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu

► Bogumiła Celer

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

Pismo "Blżej Biblioteki" - narzędziem aktywizującym i integrującym lokalne środowisko bibliotekarskie (raport z badań)

WSTĘP

Obecnie liczba czasopism bibliotekarskich w Polsce, zarówno tych w formie tradycyjnej, jak i wydawanych w postaci elektronicznej, wynosi ok. 80 tytułów. Najliczniejszą grupę periodyków bibliotekarskich (mających głównie charakter instrukcyjno-metodyczny) stanowią regionalne pisma, wydawane przez miejskie i wojewódzkie biblioteki publiczne. Mają one na celu prezentację bibliotek oraz wspieranie rozwoju społeczności lokalnej i zachęcają swoich czytelników do współtworzenia pisma. Wiele z nich obchodzi kilkudziesięcioletnie jubileusze (m.in. „Bibliotekarz”, „Poradnik Bibliotekarza”, „Bibliotekarz Zachodniopomorski”). Są i nowe, powstałe przed kilku laty m.in. „Sowa Mokotowa”, „Wola Czytania”, „Regał”, „Czytelniak”, „Supplement”, „Biblioregion, czyli Bibliotekarskie Wieści z Euroregionu Silesia”.

Na terenie powiatu kaliskiego działa 11 bibliotek gminnych z 15 filiami oraz kilkadziesiąt szkolnych. W Kaliszu funkcjonuje biblioteka miejska z 8 filiami, Książnica Pedagogiczna, Biblioteka Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM, Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego oraz liczne biblioteki szkolne. Bibliotekarze publikują na łamach takich regionalnych i lokalnych pism, jak: „Rocznik Kaliski”, „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego”, „Przegląd Wielkopolski”, a także w czasopismach branżowych ogólnopolskich: „Bibliotekarz”, „Rocznik Biblioteczny”, „Poradnik Bibliotekarza” i w wielu innych. Zauważalny był jednak brak czasopisma bibliotekarskiego, które skupiałoby wokół siebie bibliotekarzy z Kalisza i regionu.

Przeprowadzone przez autorkę badanie ankietowe miało na celu określenie potrzeby utworzenia regionalnego pisma bibliotekarskiego. Uzyskane wyniki pozwalają udzielić odpowiedź na pytanie o gotowość bibliotekarzy do współtworzenia pisma. Celem ankiety było również rozpoznanie potrzeb bibliotekarzy, a w perspektywie dostosowanie do nich periodyku.



METODOLOGIA BADAŃ

Badaniami objęto pracowników biblioteki pedagogicznej z filiami, bibliotek szkół wyższych, bibliotek publicznych i bibliotek szkolnych Kalisza i regionu. Kwestionariusz ankiety składający się z ośmiu pytań został rozesłany drogą elektroniczną, przy wykorzystaniu serwisu webankieta.pl.



Narzędzie to wspomagało cały proces od projektowania ankiety, przez jej publikowanie, aż do analizy zebranych odpowiedzi. E-mail zawierający informacje o celu badań oraz link do formularza skierowano na adresy bibliotek oraz szkół. Ankieta była aktywna w dniach od 18 września 2012 r. do 30 kwietnia 2013 r. Po upływie tego terminu badanie zostało automatycznie zamknięte.

Na ankietę odpowiedziały 83 osoby, zdecydowaną większość stanowili bibliotekarze pracujący w bibliotekach publicznych (34,94 %) oraz szkolnych (34,94 %), ze stażem pracy w większości mieszczącym się w przedziale 5-10 lat oraz powyżej 20 lat. Ponadto w ankiecie wzięło udział 14 bibliotekarzy z bibliotek pedagogicznych, 10 ze szkół wyższych i 1 osoba z biblioteki kolegium nauczycielskiego.

ZBIORCZE ZESTAWIENIE WYNIKÓW ODPOWIEDZI UDZIELONYCH PRZEZ RESPONDENTÓW NA KOLEJNE PYTANIA PRZEDSTAWIA SIĘ NASTĘPUJĄCO:

3. Czy widzi Pani/Pan potrzebę utworzenia regionalnego czasopisma bibliotekarskiego?

	n	%
tak	42	50.60
raczej tak	37	44.58
raczej nie	2	2.41
nie	2	2.41

4. Z jakiej formy regionalnego czasopisma bibliotekarskiego chciał/a/by Pani/Pan korzystać?

	n	%
wersji drukowanej	9	11.54
wersji elektronicznej (internetowej)	23	29.49
wersji drukowanej i elektronicznej (internetowej)	46	58.97

5. Które zagadnienia powinny być według Pani/Pana poruszane w czasopiśmie bibliotekarskim?

	n	%
komputeryzacja i digitalizacja	61	73.49
sprawy czytelnictwa	65	78.31
rocznice bibliotek i bibliotekarzy	43	51.81
zestawienia bibliograficzne	30	36.14
tematyka związana z historią regionu	58	69.88
biografie osobowe ludzi zasłużonych dla Wielkopolski	43	51.81
przepisy prawne	47	56.63
imprezy kulturalne w bibliotekach	55	66.27
materiały metodyczne	54	65.06
inne (proszę wpisać jakie) forum dyskusyjne, ciekawostki, humor biblioteczny, pomysły z innych bibliotek na przyciągnięcie czytelnika, nowości książkowe warte polecenia zwłaszcza regionalne,	5	6.02

6. Jaka powinna być według Pani/Pana częstotliwość ukazywania się regionalnego czasopisma bibliotekarskiego?

	n	%
miesięcznik	22	26.51
kwartalnik	32	38.55
półrocznik	27	32.53
rocznik	2	2.41

7. Czy kiedykolwiek publikował/a Pani/Pan w czasopiśmie bibliotekarskim lub innym, jeśli tak, proszę podać tytuł?

	n	%
nie	64	77.11
tak	19	22.89

8. Czy jest Pani/Pan zainteresowana/y udziałem w tworzeniu regionalnego czasopisma bibliotekarskiego poprzez zamieszczanie w nim swoich autorskich tekstów?

	n	%
tak	57	68.67
nie	26	31.33

PODSUMOWANIE WYNIKÓW ANKIETY

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że zdecydowana większość badanych bibliotekarzy widzi potrzebę utworzenia regionalnego czasopisma bibliotekarskiego. Respondenci chcieliby korzystać zarówno z wersji tradycyjnej czyli papierowej pisma, jak i elektronicznej. Wśród preferowanych zagadnień, które według respondentów powinny być poruszane na łamach pisma, znalazły się: sprawy czytelnictwa, komputeryzacja i digitalizacja, tematyka związana z historią regionu, imprezy kulturalne w bibliotekach, materiały metodyczne, przepisy prawne, biografie osobowe ludzi zasłużonych dla Wielkopolski, rocznice bibliotek i bibliotekarzy. Większość badanych bibliotekarzy nie publikowała dotychczas swoich tekstów w żadnym czasopiśmie. Wśród osób, które podejmowały takie próby znalazło się 19 bibliotekarzy, publikujących zarówno w pismach ogólnopolskich, jak i regionalnych, t.j.: „Bibliotekarz”, „Poradnik Bibliotekarza”, „Biblioteka w Szkole”, „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, „Biuletyn Nauczycieli Bibliotekarzy”, EBIB, „Książka i Czytelnik”, „Folia Librorum”, „Zarządzanie Biblioteką”, „Biuletyn Oświatowy”, „Rocznik Kaliski”, „Przegląd Wielkopolski”, „Kalisia Nowa”, „Asnykowiec”, „Rocznik Pleszewski”, „Wszystko Dla Szkoły”. Ostatnie pytanie dotyczyło zainteresowania bibliotekarzy zamieszczaniem w regionalnym piśmie bibliotekarskim swoich tekstów, chęć taką wyraziło blisko 70 % badanych.

ZAKOŃCZENIE

Pojawianie się nowych tytułów czasopism bibliotekarskich i podnoszenie atrakcyjności już istniejących świadczy o nieustannym zapotrzebowaniu środowiska bibliotekarskiego na tego typu piśmiennictwo. Czasopisma te nadal odgrywają ogromną rolę edukacyjną, informacyjną, a także integracyjną dla całego polskiego bibliotekarstwa, zarówno w skali ogólnopolskiej, jak i lokalnej.

W fazie analizowania możliwości wydawniczych kaliskiej Książnicy Pedagogicznej stwierdzono, że nowe czasopismo może okazać się doskonałym narzędziem aktywizującym i integrującym lokalne środowisko bibliotekarskie. Własne pismo ma pełnić rolę dokumentującą działalność lokalnych bibliotek, a także umożliwiać rozwój zawodowy bibliotekarzy. Do spodziewanych pozytywnych efektów podjętych działań można zaliczyć: inspirowanie aktywności zawodowej nauczycieli bibliotekarzy i bibliotekarzy, integrację środowiska, wymianę doświadczeń, kształtowanie umiejętności dzielenia się wiedzą, odpowiedzialności za własny rozwój, współpracę w zakresie wzmacniania pozycji bibliotekarza w placówce oraz rangi bibliotek w środowisku lokalnym.

Analiza zaprezentowanych wyników ankiety oraz uwagi respondentów-bibliotekarzy dowodzą znaczenia problemu. Lokalne pismo branżowe może okazać się doskonałą platformą wymiany myśli i wpłynąć pozytywnie na rozwój własny bibliotekarzy.

Mam nadzieję, iż nasze wydawnictwo będzie inspirować i promować prowadzenie działań służących rozwojowi kultury, wspierać rozwój społeczności lokalnych skupionych wokół bibliotek, prowadzić do twórczych spotkań międzyludzkich, a także stanie się nośnikiem wartościowych treści poznawczych.

Bibliografia

1. Adamus B., „Warsztaty Bibliotekarskie” – kwartalnik nie tylko dla bibliotekarzy, [online], „Warsztaty Bibliotekarskie”, 2011, nr 1 [dostęp 23 września 2011]. Dostępny w World Wide Web: www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2011/1/110104.htm
2. Olczykowska W., *Inne zadania biblioteki pedagogicznej*, [online], „Warsztaty Bibliotekarskie”, 2007, nr 2-3, [dostęp 23 września 2011]. Dostępny w World Wide Web: www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2007/2-3/070201.htm
3. *Prasa bibliotekarska: materiały z konferencji Regionalna prasa bibliotekarska – doświadczenia i perspektywy*, Szczecin 8-9 października 2009 r., Szczecin 2011.

► Marianna Marciniak

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

Książnica Pedagogiczna w Kaliszu jako instytucja wspierająca pracę szkół i doskonalenie zawodowe nauczycieli

W roku szkolnym 2012/2013 rozpoczęto pierwszy etap tworzenia nowego systemu wspomaganie szkół i placówek oświatowych. Biblioteki pedagogiczne, placówki doskonalenia nauczycieli i poradnie psychologiczno-pedagogiczne już teraz przygotowują się do wykonywania zadań, które od 1 stycznia 2016 r. będą realizować obligatoryjnie. Placówki te mają być w pełni gotowe do wspierania pracy szkoły, w tym do tworzenia sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli i dyrektorów szkół. Nowe ramy funkcjonowania bibliotek pedagogicznych, jako jednego z elementów systemu wspomaganie szkół i placówek oświatowych, wyznaczone zostały wraz z wejściem w życie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. *w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych*. Rozporządzenie poszerza zakres zadań bibliotek pedagogicznych o funkcje związane z:

- gromadzeniem i udostępnianiem informacji o kierunkach polityki edukacyjnej państwa,
- gromadzeniem i udostępnianiem materiałów, w tym literatury przedmiotu, stanowiących wsparcie szkoły lub placówki w realizacji jej zadań dydaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych,
- gromadzeniem i udostępnianiem materiałów, w tym literatury przedmiotu, dotyczących problematyki związanej z udzielaniem dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- wspomaganiem szkół i placówek w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych

i opiekuńczych, w tym w szczególności w wykorzystywaniu technologii informacyjno-komunikacyjnej,

- wspomaganiem bibliotek szkolnych, w szczególności w zakresie organizacji i zarządzania biblioteką szkolną.

Książnica Pedagogiczna w Kaliszu realizując swoje cele statutowe od lat wspiera placówki oświatowe w ich działalności dydaktycznej, opiekuńczej i wychowawczej oraz oferuje pomoc w budowie warsztatu pracy nauczycieli. Współpraca obejmuje gromadzenie i udostępnianie zbiorów, działalność informacyjno-bibliograficzną, wspomaganie nauczycieli w zakresie edukacji czytelnicznej i medialnej.

Biblioteka prowadzi od 2011 r. akcję pn. „Punkt biblioteczny w szkole.” Dział Gromadzenia wraz z Działem Udostępniania przygotowuje pakiet składający się z 50 książek z zakresu literatury pedagogicznej, psychologicznej, metodyki nauczania poszczególnych przedmiotów oraz beletrystyki. Akcja w jednej placówce trwa trzy miesiące. Książki może wybrać nauczyciel-bibliotekarz zgodnie z zapotrzebowaniem nauczycieli ze swojej szkoły, można skorzystać z pomocy bibliotekarza Książnicy przy kompletowaniu zestawu. Wybrane książki dostarczamy do biblioteki szkolnej. Nauczyciele mogą z nich korzystać zarówno na miejscu jak i wypożyczać do domu, na zasadach obowiązujących w danej bibliotece.

Książki z zestawu można wymieniać oddając tytuły mniej poszukiwane, wypożyczając w to miejsce kolejne. Nie można jednak przekroczyć ustalonego limitu 50 egzemplarzy i okresu działania punktu – trzech mie-

sięcy. Punkt działa w godzinach pracy biblioteki szkolnej oraz zgodnie z jej regulaminem. Do tej pory z oferty skorzystało osiem kaliskich szkół. Celem przedsięwzięcia jest aktywizacja środowiska nauczycielskiego oraz promocja czytelnictwa.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE

Biblioteka organizuje zajęcia edukacyjne z zakresu przysposobienia czytelniczego i informacyjnego dla uczniów wszystkich poziomów edukacyjnych (0, I-III, IV-VI, gimnazjum, szkół ponadgimnazjalnych). Duże znaczenie dla uczniów mają informacje wstępne, mające na celu zaznajomienie ze strukturą wewnętrzną biblioteki, z jej regulaminem oraz wyposażeniem ułatwiającym korzystanie ze zbiorów. Zajęcia mają następującą tematykę:

- Zbiory i zasady korzystania z Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu
- Zasady i metody wykorzystania tradycyjnych i cyfrowych źródeł informacji

Specjalna oferta dla maturzystów obejmuje pomoc przy poszukiwaniu i wyborze lektur oraz pomoc metodyczną w zakresie sporządzania bibliografii załącznikowej do prezentacji maturalnych z języka polskiego. Dla chętnych grup maturzystów organizowane są warsztaty poświęcone kształceniu umiejętności wyszukiwania informacji oraz zasadom sporządzania zestawień bibliograficznych.

KSIEGOZBIÓR I CZASOPISMA

W ofercie biblioteki znajduje się bogaty księgozbiór gromadzony pod kątem nauczyciela. Pomocą służyć mogą również zbiory czasopiśmiennicze udostępniane w czytelni. Czasopisma pełnią istotną rolę w samokształceniu, bowiem znacznie wcześniej niż książki informują nas o najnowszych osiągnięciach w dziedzinie teorii i praktyki. Biblioteka posiada większość dostępnych na rynku wydawniczym tytułów czasopism pedagogicznych, psychologicznych oraz socjologicznych. Pomocne są one kadrze kierowniczej i pracownikom oświaty. Do każdego z przedmiotów nauczania nauczyciele znajdują czasopisma dydaktyczne. Biblioteka udostępnia również czasopisma naukowe, popularnonaukowe, regionalne i kulturalne.

Zbiory i usługi biblioteczne są aktywnie promowane poprzez:

- katalog elektroniczny

PUNKT BIBLIOTECZNY

PBP Książnicy Pedagogicznej
im. A. Parczewskiego w Kaliszu

W TWOJEJ SZKOLE !

Celem przedsięwzięcia jest czytelnicza **aktywizacja**
środowiska nauczycielskiego

- Punkt wyposażony jest w pakiet składający się z 50 książek z zakresu literatury pedagogicznej, psychologicznej, metodyki nauczania poszczególnych przedmiotów oraz beletrystyki
- Oferujemy również filmy edukacyjne w celu wykorzystania na zajęciach dydaktycznych oraz zestawienia bibliograficzne na wybrane tematy
- Książki z zasobów Książnicy można wypożyczyć w godzinach pracy biblioteki szkolnej oraz zgodnie z Regulaminem jej pracy

**skontaktuj się
z nami !**

telefonicznie: **62 767 68 58**

elektronicznie: **mgr Małgorzata Kołodziej: mal_kol@poczta.onet.pl**
mgr Monika Antczak: oni69@poczta.onet.pl

odwiedź nas w bibliotece: **ul. Nowy Świat 13, 62-800 Kalisz**
godziny otwarcia pn. - pt. 9-19,

lub na stronie internetowej: **www.kp.kalisz.pl**

zapraszamy ! korzystaj z naszej oferty
edukacyjnej

- prezentację literatury na spotkaniach z nauczycielami
- zamieszczanie nowości wydawniczych oraz zestawień bibliograficznych na aktualne tematy na stronie internetowej biblioteki (www.kp.kalisz.pl)
- informację o zbiorach i usługach na Facebooku

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-BIBLIOGRAFICZNA

Współcześnie podstawą profesjonalnej działalności informacyjnej obok tradycyjnego warsztatu, na który składają się katalogi biblioteczne, kartoteki zagadnieniowe, zestawienia bibliograficzne, są komputerowe bazy danych oraz katalogi on-line innych bibliotek, a także informacja poprzez łącze internetowe. Dzięki nowoczesnej technologii komputerowej Książnica udostępnia informacje o zasobach poszczególnych bibliotek pedagogicznych. Pomocą służy baza bibliotek pedagogicznych zawierająca m.in. bazy bibliograficzne (np. Omnibus). Coraz bogatsze są również zasoby bibliotek cyfrowych.

W informatorium Książnicy oddano do dyspozycji czytelników 4 stanowiska komputerowe z bazami danych biblioteki i dostępem do Internetu.

W celu wsparcia placówek realizujących projekt pod nazwą „Wdrożenie systemu doskonalenia nauczycieli i wspomaganie szkół oraz przedszkoli”, w dziale przygotowywane są zestawienia bibliograficzne dla Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji oraz Koordynatorów Sieci Współpracy i Samokształcenia.

DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA

Kolejną z form pracy Książnicy jest działalność wystawiennicza. Są to wystawy przedmiotowe (np. scenariusze imprez szkolnych) eksponowane w wypożyczalni przy ul. Nowy Świat 13 oraz w nowej siedzibie czytelnicy przy ul. Południowej 62.

W gablotach w holu wejściowym prezentujemy materiały na corocznie ustanawiany temat. Na korytarzu przed czytelnią przygotowa-

wywane są ekspozycje okresowe. Aktualnie zapraszamy do obejrzenia wystawy fotograficznej zatytułowanej „Ze starego albumu”. Odzwierciedleniem realnych wystaw odbywających się w bibliotece, stanowiących niejako ich przedłużenie są wystawy wirtualne prezentowane na stronie internetowej biblioteki.

Istnieje możliwość bezpłatnego wypożyczenia wystaw i prezentowanie ich na terenie szkół i placówek oświatowych.

OFERTA DZIAŁU ZBIORÓW SPECJALNYCH

Dział zbiorów specjalnych gromadzi bardzo zróżnicowane materiały biblioteczne (przeźrocza, mikrofilmy, kartografia, rękopisy, fotografie, płyty gramofonowe taśmy magnetofonowe, grafika i starodruki, dokumenty życia społecznego, filmy, kasety video). Wśród zbiorów multimedialnych możemy wyróżnić następujące kategorie: muzyka, film, książki do słuchania, multimedialne programy komputerowe (edukacyjne). Najliczniej reprezentowane są filmy, wśród których przeważają adaptacje filmowe lektur szkolnych oraz klasyki literatury światowej. W omawianym zbiorze nie brakuje również filmów edukacyjnych na płytach DVD, m.in. pakietu „Lekcje przestrogi” o współczesnych zagrożeniach młodzieży, materiałów filmowych „Dziękuję – nie piję!”, „Dziękuję – nie biorę”, „Powstrzymać agresję” służących pomocą w przeprowadzeniu lekcji profilaktycznych.

Aktualnie zbiory specjalne obejmują ponad 3000 jednostek inwentarzowych, nie wliczając kolekcji historycznych, które są specyficzną, odrębną częścią tych zbiorów. Biblioteka przywiązuje dużą uwagę do gromadzenia calisianów, czyli dokumentów związanych z regionem kaliskim.

W dziale organizowane są również zajęcia edukacyjne o następującej tematyce:

- Specyfika zbiorów specjalnych Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu
- Kaliszanin: gazeta miasta Kalisza: z Petersburga do kaliskiej biblioteki
- Kolekcje historyczne w zbiorach Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

DOSKONALENIE ZAWODOWE NAUCZYCIELI

Dzieląc się wiedzą i umiejętnościami bibliotekarze Książnicy prowadzą szkolenia dla nauczycieli-bibliotekarzy z innych szkół oraz dla nauczycieli polonistów i doradców metodycznych przy współpracy z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu oraz z Niepubliczną Placówką Doskonalenia Nauczycieli INTERLIS w Kaliszu o następującej tematyce:

- Białe kruki Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu
- Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu jako centrum informacji wspierające warsztat pracy nauczyciela polonisty
- Specyfika zbiorów specjalnych Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu i ich wykorzystanie w pracy nauczyciela
- Działania Książnicy wspierające pracę szkół i nauczycieli
- Internet jako źródło wiedzy wzbogacające warsztat pracy nauczyciela bibliotekarza
- Opracowanie formalne zbiorów bibliotecznych. Sporządzanie opisów bibliograficznych różnych typów dokumentów
- Wykorzystanie zbiorów multimedialnych w pracy nauczyciela bibliotekarza

PODSUMOWANIE

Zaprezentowane przykładowe działania Książnicy mają wspomagać pedagogów szczególnie w kształceniu, doksztalcaniu, doskonaleniu, samokształceniu, służyć pomocą instrukcyjno-metodyczną bibliotekom i bibliotekarzom szkolnym. Biblioteka jest otwarta na każdą propozycję współpracy. Książnica Pedagogiczna w Kaliszu to również duży potencjał do prac badawczych dla nauczyciela, cenny księgozbiór może wspomagać pracę twórczą. Podejmowane działania zmierzają do aktywizacji środowiska nauczycielskiego i mają zachęcić do korzystania ze zbiorów biblioteki.

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY

Zapraszamy nauczycieli bibliotekarzy do korzystania z indywidualnych konsultacji dotyczących zagadnień związanych z organizacją i zarządzaniem biblioteką, awansem zawodowym bibliotekarzy, prowadzeniem dokumentacji bibliotecznej, opracowaniem formalnym i rzeczowym zbiorów, sporządzaniem opisów bibliograficznych, zestawień bibliograficznych, korzystaniem z różnych źródeł informacji.

Nauczycielom oferujemy:

- pomoc w organizacji lekcji wychowawczych (fachowa literatura, konspekty lekcji, materiały multimedialne)
- dostęp do zbiorów uwzględniających nauczanie różnych przedmiotów
- dostęp do oferty lektur szkolnych
- pomoc w pozyskiwaniu materiałów dydaktycznych, metodycznych i samokształceniowych

► Anna Wróblewska

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu,
filia w Kępnie

Czas zaistnieć w sieci - strona internetowa Książnicy Pedagogicznej, filia w Kępnie



„Jest Internet, po co biblioteka?” – pewnie niejeden nauczyciel bibliotekarz spotkał się z takim stwierdzeniem. Dla wielu z nas Internet jest czymś oczywistym, inni uważają go za cud techniki, a jeszcze innym nie mieści się to w głowie. W sieci szukamy informacji, komunikujemy się itd. Biblioteki są stacjonarne, przegrywają wojnę o całodobową dostępność do informacji, ale odważę się stwierdzić, że wygrywają bitwę o jakość.

Nasuwa się pytanie, czy instytucja powinna się „bić”? Z całą pewnością NIE, ale na atak pt.: „czego nie ma w Internecie nie istnieje” powinna odpowiedzieć. Kępińska Filia nie chcąc poddać się bez walki stworzyła stronę internetową oraz profil na Facebooku. W ten sposób chcemy dotrzeć do nowych czytelników, a obecnym ułatwić dostęp do informacji, stworzyć nowe formy komunikacji.

Prace nad zawartością witryny trwały 3 miesiące. Cenne okazały się rady czytelników. To oni stanowili główne źródło wiedzy. Dzięki tym rozmowom, można było stworzyć menu witryny, które mamy nadzieję, będzie użyteczne dla każdego odwiedzającego.

Na stronie mieści się poziome menu:

Strona główna zawiera podstawowe informacje dotyczące biblioteki (krótka charakterystyka, informacja o gromadzonych zbiorach), licznik odwiedzin oraz zaproszenie do polubienia naszego profilu na Facebooku.

O bibliotece – klikając ten element rozwija się podmenu: historia, patron, ICIM (Internetowe Centrum Informacji Multimedialnej),

usługi – wypożyczenia międzybiblioteczne oraz ksero, wydruki, skany.

Kontakt – dane adresowe filii, mapa Google oraz zdjęcie budynku biblioteki.

Nowości – klikając w ten element następuje przekierowanie do katalogu SOWA – czytelnik może zapoznać się z tytułami książek zakupionymi w ostatnim czasie.

Ciekawe linki tworzą podstrony: Kępno i powiat kępiński, Matura, Słowniki i encyklopedie, Dla nauczycieli, Dla bibliotekarzy (poszczególne kategorie zawierają m.in. linki dotyczące regionu kępińskiego – np. serwisy regionalne, strony kępińskich instytucji – a także linki ciekawych stron, które będą pomocne maturzystom, jak i nauczycielom). Hiperłącza zawarte na tych stronach pozwalają odwiedzającym na szybkie przejście do danej witryny www.

Kronika opisuje wydarzenia współorganizowane przez Książnicę (tekst został uzupełniony galerią zdjęć).

Po lewej stronie witryny widnieje dodatkowe pionowe menu, które stanowią:

Katalog on-line (to najważniejszy element dla czytelników - bezpośredni link do katalogu filii w Kępnie).

Instrukcja korzystania z katalogu on-line.

Czytelnicy Czytelnikom – zaproszenie do wymiany książek między czytelnikami i sympatykami biblioteki.

Zaproponuj książkę – celem umieszczenia tego elementu na stronie było zachęcenie czytelników do czynnego włączenia się w two-

rzenie księgozbioru. Zgłoszone tytuły będą brane pod uwagę podczas dokonywania zakupu nowości wydawniczych.

Zapytaj bibliotekarza – ta podstrona stwarza możliwość dialogu; na stronie został umieszczony formularz, dzięki któremu każdy internauta może zadać pytanie bibliotekarzowi, zgłosić uwagi dotyczące strony internetowej, funkcjonowania biblioteki czy inne spostrzeżenia dotyczące naszej działalności.

Dwie pozostałe ikony menu (**KP Kalisz i Facebook**) to przekierowanie do stron internetowych. Pierwsze łączy się ze stroną internetową Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu, drugie z kontem naszej filii na Facebooku.

Na stronie dominują stonowane kolory, dodatki (aktywne elementy) są pomarańczowe, graficzne tło skupia czytelnika na jasnym polu tekstowym. W stopce widnieją godziny otwarcia biblioteki. Witryna ma charakter uniwersalny. Celowo nie utworzono podstrony aktualności, wiąże się to z brakiem bezpośred-

niego dostępu do serwera, a strona, aby była żywa musi być systematycznie aktualizowana, dlatego o bieżącej działalności i zmianach (np. godzin otwarcia biblioteki) informujemy na Facebooku.

Istnienie w sieci niewątpliwie jest jedną z form promocji biblioteki. W dobie dzisiejszej techniki korzystanie z Internetu jest możliwe zawsze i wszędzie. Internet dla „mieszkańców sieci” jest głównym źródłem informacji i warto dla tej społeczności zaistnieć, dotrzeć do tych czytelników i zaprosić ich do realnego świata drukowanej książki. Mamy nadzieję, że stworzona witryna spotka się z przychylnymi opiniami odbiorców.

Zapraszamy do współpracy – do podzielenia się z nami uwagami dotyczącymi witryny, a także do polubienia naszego profilu na Facebooku – opisujemy tam działalność naszej filii, publikujemy ciekawe informacje ze świata książek i nie tylko.

www.kp.kalisz.pl/kepno



► Mariola Śmiecińska

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

E-learning w bibliotekach pedagogicznych

CO TO JEST E-LEARNING?

E-learning to współczesna forma nauczania na odległość realizowana za pomocą Internetu. A. Gruca charakteryzuje go jako formę *zdalnej edukacji opartej na wykorzystaniu technik komputerowych ... Internetu*.² Może być prowadzony jako nauczanie synchroniczne (wideo konferencje, telekonferencje) i asynchronicznie (nie wymaga kontaktu ucznia i nauczyciela w czasie rzeczywistym). Do realizacji kursów, warsztatów itp. wykorzystywana jest poczta elektroniczna, czat, fora dyskusyjne. E-learning może być także uzupełnieniem tradycyjnych szkoleń (blended learning), oferując np. sprawdzenie wiedzy z kursu, przekazując materiały uczestnikom konferencji lub szkolenia. Biblioteki posiadające oprogramowanie (np. platformę Moodle o licencji freeware) mogą zamówić i zainstalować gotowy kurs z półki, zaadaptować kurs dla swoich potrzeb lub pracownicy mogą przygotować oryginalne materiały i utworzyć kurs czy warsztaty. E-learning to między innymi: oszczędność czasu i pieniędzy, swoboda w realizacji przekazywanych treści, monitoring wyników, dowolna liczba szkolonych osób, kurs można łatwo uaktualnić³. Najczęściej szkolenie składa się z modułów, które mogą być udostępniane systematycznie lub za jednym razem. W pierwszej wersji są to najczęściej kursy, gdzie ważną rolę odgrywa prowadzący, sprawdzający wyniki i kontaktujący się z uczestnikami szkolenia, w drugim będą to kursy samokształceniowe umożliwiające sprawdzenie swoich umiejętności i wiedzy (testy samooceniające). Student może podejrzeć swoje wyniki w zakładce „oceny”. Na kursy można zapisywać się zdalnie (niekiedy po uzyskaniu od prowadzącego klucza) lub

po wysłaniu do niego zgłoszenia uczestnictwa. W drugim przypadku prowadzący sam wpisuje uczestnika i wysyła login oraz hasło do platformy. Po jego otrzymaniu uczestnik szkolenia może swobodnie korzystać z platformy e-learningowej.

E-LEARNING W BIBLIOTEKACH PEDAGOGICZNYCH

E-learning w działalności bibliotek pedagogicznych może być jedną z form promocji usług i posiadanych zbiorów. Oferta skierowana jest do nauczycieli przedmiotowych, bibliotekarzy szkolnych i uczniów. W każdej z tych grup można przygotowywać różne formy: kursy, warsztaty, materiały uzupełniające do lekcji, testy sprawdzające wiedzę zdobytą podczas wizyty w bibliotece. E-learning w bibliotekach pedagogicznych propaguje serwis <http://e-pedagogiczna.edu.pl/391,l1.html>. W artykule *E-learning jako forma nauczania* (<http://e-pedagogiczna.edu.pl/393,l1.html>) redaktorzy serwisu przybliżają zagadnienia związane z tym tematem, omawiają także platformy służące do zdalnego nauczania (m. in. Moodle i Xerte). Spośród bibliotek pedagogicznych najprężniej na „rynku” e-learningu od 2008 r. działa Warmińsko-Mazurska Biblioteka Pedagogiczna w Elblągu, która oferuje swoim użytkownikom: kursy z prowadzącym i samokształceniowe, warsztaty, materiały do lekcji bibliotecznych, materiały konferencyjne oraz dla uczestników bibliotekarskich kursów stacjonarnych. Pracownicy tejże biblioteki publikują informacje na ten temat w prasie fachowej. Platforma jest dostępna pod adresem

<http://moodle.wmbp.edu.pl/>. Spośród innych bibliotek prowadzących tę formę kształcenia wymienić należy biblioteki pedagogiczne w:

Ciechanowie (<http://moodle.bpciechanow.edu.pl/>),
 Białymstoku (<http://e.bialystok.edu.pl/>),
 Bielsku Białej (<http://www.moodle.pbw.bielsko.pl/>),
 Wrocławiu (<http://www.dbp.wroc.pl/moodle/>),
 Koszalinie (<http://elearning.cen.edu.pl/>),
 Toruniu (<http://bptorun.edu.pl/moodle/>),
 Włocławku (<http://etest.cen.info.pl/>),
 Częstochowie (<http://moodle.womczest.edu.pl/>).



Biblioteka w Białymstoku oferuje swym użytkownikom kursy bibliotekarskie, informatyczne, metodyczne, kwalifikacyjne, pakiety edukacyjne, sprawozdania z konferencji. Wspiera nauczycieli bibliotekarzy bibliotek szkolnych organizując kursy: *ABC Nauczyciela Bibliotekarza*, *Dokumentacja pracy biblioteki szkolnej*, *czy Komputeryzacja biblioteki - pakiet MOL*, *Warsztat informacyjny biblioteki szkolnej online*. Biblioteka toruńska kształci nauczycieli chcących poznać język angielski, pozwala nauczycielom sprawdzić wiedzę uczniów wyniesioną z lekcji bibliotecznych w testach specjalnie dla nich przygotowanych i dostępnych dla „gości” platformy. Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu oferuje kursy komputerowe i tematyczne o charakterze samokształceniowym oraz organizuje konkursy dla uczniów. Większość bibliotek organizuje kursy z prowadzącym lub samokształceniowe z obsługi Pakietu Microsoft Office (Word, Power Point, Publisher, Excel), warsztaty tematyczne (np. dotyczące bibliografii załącznikowej, edukacji czytelniczej i medialnej itp.). CEN Białystok kieruje także kursy do nauczycieli chcących wykorzystać platformę e-learningową do podniesienia jakości pracy



w szkole. Biblioteka w Częstochowie szkoli w zakresie nowoczesnego promowania biblioteki szkolnej (*Jak w nowoczesny sposób promować bibliotekę szkolną?*), edukacji czytelniczej i medialnej (*Edukacja czytelnicza i medialna w bibliotece szkolnej, Edukacja czytelnicza i medialna – warsztaty*), przybliża możliwości zastosowania e-learningu w bibliotekach szkolnych (*Moodle jako narzędzie doskonalenia bibliotekarzy*). Niektóre z bibliotek, m.in. elbląska, kształcą osoby projektujące kursy e-learningowe i przygotowujące materiały do wykorzystania na lekcji w formie e-learningowej (w programach XML Editor czy Hot Potatoes). Po ukończeniu kursu z uczestnictwem prowadzącego można uzyskać zaświadczenie, do wykorzystania np. przy awansie zawodowym.

E-learning w bibliotekach pedagogicznych może zająć ważne miejsce w oferowanych usługach. Stosowanie platform szkoleniowych oszczędza czas i pieniądze, pozwala czytelnikom na zdobycie wiedzy, której nie opanowaliby, gdyby chcieli skorzystać z tradycyjnych form kształcenia, zachęca do skorzystania ze zbiorów biblioteki.

Przypisy:

- 1 Rozporządzenie MEN w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz. U. poz. 369).
- 2 A. N. Gruca, *Wybrane aspekty zastosowania e-learningu w bibliotece*, „Poradnik Bibliotekarza” 2010, nr 3, s. 10.
- 3 A. Kowalska, J. Radzicka, *E-learning wsparciem dla biblioteki*, „Biblioteka i Edukacja” 2012, nr 1 <http://www.bg.up.krakow.pl/bie/?p=595> (dostęp 01.10.2013)

► Izabela Wegner

Starszy bibliotekarz Biblioteki Publicznej
Miasta i Gminy w Pleszewie

Animacja czytelnictwa w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Pleszewie – przegląd form

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Pleszewie otrzymała w 2013 r. wyróżnienie w Ogólnopolskim Konkursie Mistrz Promocji Czytelnictwa za działania wspierające czytelnictwo w roku ubiegłym. Jest to nagroda, którą początkowo przyznawała Polska Izba Książki, a od 2009 r. została włączona do programu działań Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Celem konkursu jest wyróżnienie „najlepszych praktyk bibliotecznych” służących zwiększeniu zainteresowania książką, popularyzacji wiedzy i informacji oraz ułatwiających do nich dostęp¹.

W pleszewskiej bibliotece od lat dostosowujemy się do wymagań stawianych aktualnie bibliotekom – działamy wielokierunkowo, łącząc tradycyjne i nowatorskie formy pracy z czytelnikiem. Główne obszary aktywności kulturalno-edukacyjnej obejmują promocję czytelnictwa, dostęp do informacji, edukację skierowaną do różnych grup wiekowych, gromadzenie i upowszechnianie wiedzy o regionie, promowanie lokalnej kultury. Działania te staramy się równoważyć, jednak główny nacisk kładziemy na szeroko rozumiane upowszechnianie czytelnictwa.

Biblioteka wraz z filiami jest instytucją chętnie i licznie odwiedzaną przez pleszewian. Jesteśmy postrzegani jako miejsce otwarte na potrzeby wszystkich grup wiekowych i społecznych. O skali oddziaływania społecznego biblioteki świadczą dane – 21,3 % mieszkańców miasta i gminy Pleszew to nasi czytelnicy².



Wręczenie wyróżnienia Mistrz Promocji Czytelnictwa przedstawicielom BPMiG w Pleszewie podczas Warszawskich Targów Książki.

Niebagatelne znaczenie w upowszechnianiu czytelnictwa ma także bogaty, różnorodny księgozbiór spełniający oczekiwania czytelników. Od lat budowano podstawy technologiczne, gdzie celem wprowadzanych rozwiązań była poprawa jakości obsługi czytelnika i pracy bibliotekarzy. Mowa tu o bazie sprzętowej, systemie bibliotecznym, stronie internetowej i innych narzędziach komunikacji z czytelnikami.

ANIMACJA KULTURALNO-EDUKACYJNA DZIECI

Opracowując program działań, których adresatami są dzieci, wyszliśmy z założenia, że biorą one chętnie udział w zajęciach czytelniczych, o ile mają atrakcyjną formę i charakteryzują się dużą dynamiką. Aktywizacji czytelniczej najmłodszych służą cykliczne spotkania z przedszkolakami w bibliotece głównej i filiach, pasowania na czytelnika, zajęcia podczas ferii zimowych oraz wakacji letnich, lekcje biblioteczne.

W myśl zasady „bawimy się ucząc, uczymy się – bawiąc” zaprosiliśmy dzieci do udziału w takich zajęciach, jak: warsztaty czerpania papieru czy warsztaty opowiadania baśni. Zorganizowaliśmy profesjonalne warsztaty plastyczne ze znaną ilustratorką książek – Małgorzatą Flis. Pragnąc zachęcić dzieci do podjęcia własnych prób pisarskich zaproponowaliśmy im warsztaty literackie z pisarką Beatą Ostrowską, których pokłosiem były prace przygotowane na konkurs literacki.

Tradycyjna forma, ciesząca się jednak dużym uznaniem dzieci – to spotkania autorskie, będące okazją do rozmowy z ulubionym pisarzem. W ostatnich latach gościliśmy Annę Onichimowską, Martę Fox, Grzegorza Kasdepkę, Wioletę Piasecką. Od lat kontynuowane są konkursy czytelnicze o zasięgu powiatowym: pięknego czytania i recytatorski. Podczas wakacji dzieci biorą udział w rywalizacji polegającej na zbieraniu punktów za przeczytane książki oraz internetowym konkursie z wiedzy literackiej.

Do promocji literatury, jak i samej biblioteki wykorzystujemy popularność i rozgłos ogólnokrajowych akcji czytelniczych, takich jak: Cała Polska Czyta Dzieciom, Światowy Dzień Pluszowego Misia. Podczas Ogólno-

polskiego Tygodnia Czytania Dzieciom do wspólnej lektury zaprosiliśmy przedstawicieli różnych zawodów, m.in.: leśników, samorządowców, sportowców, dziennikarzy, lekarzy.

Coraz częściej w swych działaniach bibliotekarze wychodzą poza siedzibę biblioteki. Pracownicy filii bibliotecznych od lat włączają się w organizację miejscowych festynów rodzinnych. W tym roku pleszewska biblioteka zorganizowała imprezę plenerową pod hasłem „Książkowe wariacje na odlotowe wakacje”. Podczas festynu dzieci brały udział m.in.: w zabawach ruchowych, plastycznych, łami-główkach, krzyżówkach związanych tematycznie z książką i literaturą. Bogaty program oraz wyjście z lokalu biblioteki do czytelnika, było nie tylko promocją książki i czytelnictwa, ale również doskonałą reklamą dla naszej instytucji w lokalnym środowisku.

Coraz popularniejszą formą są imprezy typu „noc w bibliotece”. W maju br. podczas Tygodnia Bibliotek zorganizowaliśmy „Noc detektywów”, którą prowadził Krzysztof Petek – podróżnik, organizator obozów przetrwania i pisarz książek sensacyjno-przygodowych dla młodzieży. Gośćmi wieczoru byli także policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Pleszewie, którzy przeprowadzili warsztaty kryminalistyczne.

Pleszewska biblioteka jest również otwarta na współpracę z innymi instytucjami czy organizacjami pozarządowymi. Jednym z przykładów takiego współdziałania jest Stowarzyszenie Grupa Kreatywnych Rodziców „Ja’Mua”, które zorganizowało w naszej placówce zajęcia dla maluchów. Stałymi partnerami przy realizacji imprez są szkoły, biblioteki szkolne i instytucje kulturalne z całego powiatu pleszewskiego oraz lokalne stowarzyszenia.

MŁODZIEŻ W BIBLIOTECIE

Obecnie dużym wyzwaniem dla bibliotek publicznych jest zainteresowanie swą ofertą młodych ludzi. Dlatego też kierowane do nich działania mają pokazać, że biblioteka to nie jest tylko miejsce, w którym udostępnia się niezbędne im materiały, lecz także przestrzeń, gdzie dostrzegane są ich potrzeby i zainteresowania. Stąd kierowane dla nich projekty często nie propagują bezpośrednio samej książki, a ich celem jest właśnie stworzenie w biblio-



Impreza dla dzieci „Noc detektywów”



Warsztaty fotografii otworkowej camera obscura dla młodzieży

tece klimatu otwartości i przychylności dla młodego człowieka.

W ostatnich latach proponowaliśmy młodzieży różnego rodzaju warsztaty: tworzenia komiksów, tajniki fotografii otworkowej - camera obscura, fotografii cyfrowej, obróbki materiałów wideo. Głównie z myślą o nich powstała gra terenowa – quest, dla nich też skierowany był wieczór poetycki młodych pleszewskich twórców.

Informacje o tym, co może zaoferować im nasza biblioteka przekazywane są podczas lekcji bibliotecznych. Wykorzystujemy również media w komunikacji z młodym użytkownikiem – niezastąpionym obecnie narzędziem jest portal społecznościowy – Facebook.

Jedną z ciekawszych propozycji propagującą czytelnictwo, a zarazem rozwijającą ważne umiejętności związane ze sztuką prezentacji i prawidłowego wysławiania się jest konkurs oratorski. Konkurencja polega na prezentacji dowolnej, ulubionej książki z literatury polskiej lub światowej, w taki sposób, aby najskuteczniej zachęcić do jej przeczytania. Przygotowaniem do rywalizacji są profesjonalne warsztaty, prowadzone przez Annę Bogacz - laureatkę Ogólnopolskiego Konkursu Oratorskiego.

DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Biblioteka jest doskonałym miejscem, w którym można realizować powszechnie promowaną ideę ułatwiania aktywności osobom starszym. Seniorzy są szczególną grupą użytkowników, wymagającą bardziej indywidualnego podejścia. W pleszewskiej bibliotece stworzyliśmy dla nich przestrzeń, gdzie mogą się spotkać, spędzić miło czas, poznać nowych ludzi, wymienić myśli, podzielić się swoją wiedzą.

Zapraszamy do współpracy pleszewskie organizacje i instytucje, których intencje i cele są zbieżne z koncepcją działań biblioteki realizowanych na rzecz osób starszych. Od kilku lat intensywnie współdziałamy ze Stowarzyszeniem Pleszewski Uniwersytet Trzeciego Wieku. Współpraca polega m.in. na organizacji zajęć, wykładów, udostępnianiu bazy lokalowej. W Dziennym Domu Pomocy Społecznej oraz w Domu Pomocy Społecznej w Pleszewie prowadzone są systematyczne zajęcia biblioterapeutyczne, również dla osób niepełnosprawnych.

Seniorzy to grupa zagrożona różnego rodzaju wykluczeniom – w tym technologicznym, kulturowym, społecznym. Jako instytucja, będąca miejscem zaufania społecznego staramy się niwelować pewne bariery w dostępie do wiedzy i kultury, organizując m.in. kursy komputerowe. Specjalnie opracowany program „Senior w bibliotece” zakłada spotkania z lekarzami, dietetykami, fizjoterapeutami, którzy dzielą się z seniorami cennymi poradami i wskazówkami dotyczącymi dbania o zdrowie. Seniorzy w naszej bibliotece to także aktywni uczestnicy spotkań autorskich, spotkań Dyskusyjnego Klubu Książki oraz innych wydarzeń bibliotecznych.

Jedną z inicjatyw, która cieszy się dużym zainteresowaniem jest realizowany przy współpracy z Fundacją Orange projekt „Spotkania z pasjami”, polegający na przeprowadzaniu spotkań on-line w formie wideokonferencji. Ich głównym celem jest aktywizacja społeczna seniorów – sprawienie by wyszli z domów i spotkali się ze sobą w miejscu publicznym.³ Osoby uczestniczące w imprezach czują się często ich współgospodarzami, wychodzą z własnymi inicjatywami. Wideokonferencja z paniami, realizującymi spektakle dla dzieci, była inspiracją dla grupy pleszewianek, by przygotować i przedstawić inscenizację teatralną dla dzieci z Domu Dziecka w Pleszewie.



Wykład fizjoterapeutki Marii Molińskiej w ramach spotkań „Senior w bibliotece”

IMPREZY DLA SZEROKIEGO GRONA ODBIORCÓW

W kalendarz działań kulturalnych na stałe wpisał się organizowany od 2005 r. Biblioteczny Salonik Kulturalny. W ramach salonikowych spotkań odbyły się wykłady poświęcone historii regionu, promocji lokalnych twórców literackich. Biblioteczny Salonik Kulturalny to również wykłady i rozmowy o literaturze, wieczory literacko-muzyczne.

Cyklicznymi wydarzeniami są również obchody Dni Papieskich, przedświąteczne prelekcje na temat obyczajów i tradycji świąt bożonarodzeniowych.

Działający przy bibliotece Dyskusyjny Klub Książki skupia w swym gronie pasjonatów czytania, którzy są otwarci na różnorodną gatunkowo literaturę i chętni do dzielenia się własnymi refleksjami na jej temat. Poprzez tę formę biblioteka staje się miejscem wymiany poglądów, a bywa że i burzliwych dyskusji.

Jedną z najbardziej popularnych form upowszechniania czytelnictwa, która cieszy się dużym zainteresowaniem i niesłabnącym powodzeniem - są spotkania autorskie - zwłaszcza w odniesieniu do postaci dobrze znanych, obdarzonych sympatią i zaufaniem przez czytelników. W ostatnich trzech latach gościliśmy pisarzy, publicystów, aktorów, dziennikarzy: ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego, prof. Jana Miodka, Jacka Fedorowicza, Artura Andrusa,

Michała Ogórka, prof. Jerzego Bralczyka, Rafała Ziemkiewicza, Jarosława Kreta, Marcina Meller, Magdalenę Zawadzką, ks. Adama Bonieckiego, Marię Czubaszek, Romę Ligocką.

Biblioteka włącza się również w różnorodne akcje popularyzujące modę na czytanie, jak: rajd rowerowy – Odjazdowy Bibliotekarz, Tydzień Bibliotek, Tydzień Zakazanych Książek. Organizujemy także plebiscyty na najpopularniejszą książkę w danym roku.

Współczesna biblioteka publiczna działa w zróżnicowanym środowisku użytkowników, a jej zadaniem jest zaspokojenie ich potrzeb i oczekiwań. Przygotowując dla nich ofertę pamiętamy o swojej roli jako biblioteki, mimo zmieniających się uwarunkowań, promocja czytelnictwa, literatury i samej książki jest dla nas priorytetem.

Przypisy

1. http://www.sbp.pl/konkursy/mistrz_promocji_czytelnictwa [dostęp 28.10.2013]
2. Archiwum BPMiG w Pleszewie. Wyniki czytelnictwa bibliotek powiatu pleszewskiego w 2012 r.
3. http://www.biblioteki.fundacja.orange.pl/biblioteka/spotkania_z_pasjami/ [dostęp 29.10.2013]

► Marcin Galant

Starszy referent ds. obsługi urządzeń komputerowych
Miejskiej Biblioteki Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu

Edukacja transportowa - co to takiego?

Pozornie mogłoby się wydawać, że biblioteka ma niewiele wspólnego z komunikacją miejską, międzymiastową i kolejową, a autobusem można co najwyżej przyjechać do niej w celu wypożyczenia książek. Po dogłębnym przeanalizowaniu zagadnienia okazuje się, że autobusy, tramwaje, pociągi i statki dość często pojawiają się u niejednego pisarza i poety. Ich dzieła są wypożyczane z bibliotecznych półek. Można dla przykładu wymienić takie tytuły, jak „O psie, który jeździł koleją”, „Lokomotywa” czy „Autobus do San Juan”. Jest ich bardzo dużo.

ZACZEŁO SIĘ TAK

Transport publiczny fascynuje mnie od dzieciństwa, czyli od czasu ostatniej dekady PRL-u, gdy na kaliski dworzec PKS (teren, gdzie obecnie powstaje Galeria Amber) przychodziły tłumy pasażerów, a podróż pociągiem nad morze odbywała się nie zawsze w przedziale, lecz np. na korytarzu. Miałem okazję obserwować, jak w stosunkowo krótkim czasie podmiejskie PKS-y zaczęły wozić po kilka osób. Obecnie do pracy tylko pewien procent ludzi jeździ autobusami, a niejeden pociąg ma frekwencję zaledwie ok. 20% lub niższą. Rozkłady jazdy stały się uboższe.

Książki również towarzyszą mi od wielu lat. Spory w tym udział nauczycielek ze szkoły podstawowej. Wtedy nie przypuszczałem jednak, że dwie pasje uda się połączyć w taki sposób, jak opisuję poniżej. Stało się to możliwe dlatego, że ścieżka zawodowa zaprowadziła mnie do biblioteki. Moja rola jest o tyle specyficzna, że trafiłem tu nie jako bibliotekarz z wykształcenia, a osoba zajmująca się komputerami.

CELE DZIAŁALNOŚCI

Niekonwencjonalna edukacja transportowa, którą prowadzę w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu, z jednej strony uświadamia społeczeństwu, że porzucenie transportu zbiorowego było błędem, a z drugiej – nie unika krytyki przewoźników, którzy niewystarczająco zabiegają o pasażerów.

Pomysł na działalność wziął się także stąd, że spotykałem osoby, które od wielu lat nie wsiadły do autobusu lub pociągu, oraz takie, które myślały, iż korzystam z tych pojazdów wyłącznie z braku własnego samochodu. Edukacja transportowa ma więc wyprowadzić społeczeństwo z błędu – można jeździć dużymi pojazdami z chęcią, a nie z przymusu.

Celem edukacji transportowej nie jest bynajmniej zachęcanie ludzi do całkowitego porzucenia samochodów. Chodzi tylko o zrównoważony transport, czyli korzystanie z aut wtedy, kiedy jest to rzeczywiście uzasadnione.

ZREALIZOWANE PROJEKTY

Kilka wątków związanych z autobusami i pociągami pojawiło się na współtworzonej przeze mnie wystawie „Kalisz nieznany?” w 2009 r. w Filii nr 5 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu przy ul. Złotej 26-28. Jednak pierwszym typowo komunikacyjnym przedsięwzięciem była wystawa „Świat dużych pojazdów” (Filia nr 5, 2010 r.), zorganizowana z okazji Europejskiego Dnia bez Samochodu (22 września) oraz Europejskich Dni Dziedzictwa „Od pomysłu do przemysłu”. Zwiedzający mogli zobaczyć liczne bilety komunikacji miejskich, zarówno własnoręcznie skasowane, jak i zdobyte dzięki wymianie kolekcjonerskiej z Jerzym Rajewiczem (pracownikiem Filii nr 3), a także kolejowe. Nie zabrakło fotografii przedstawiających autobusy, tramwaje, trolejbusy, lokomotywy, pociągi i statki oraz książek, w których pojawiają się wątki komunikacyjne.

W 2011 r. w tej samej placówce pojawiła się kolejna autorska wystawa, „Wakacje bez samochodu”. Miała nieco inny charakter od poprzedniej, gdyż wpisała się w Światowy Dzień Turystyki (27 września). Tym razem odbył się wernisaż, na którym omówiłem dwa główne przesłania ekspozycji. Nie chodziło bowiem wyłącznie o pokazanie swoich zdjęć z urlopu, lecz przede wszystkim popularyzowanie turystyki opartej na komunikacji publicznej oraz promocję czytania podczas jazdy. W gablotach znalazły się nie tylko fotografie zwiedzonych miejsc, ale również bilety komunikacyjne i muzealne przywiezione z urlopu nad Zatoką Gdańską, a także książki, które ze względu na ciekawą treść oraz wielkość nieutrudniającą zapakowania do plecaka polecałem zabrać w podróż. Tak jak zapowiedziała na wstępie kierowniczka Filii Elżbieta Orłowska, przekonywałem, że nie mając własnego samochodu można jechać na wakacje. Udowadniałem, że jest to bardzo ciekawa forma podróży.

Rok później, 18 września 2012, zrealizowałem swoje największe dotychczas przedsięwzięcie – multimedialny wykład „Polacy Kochają Pociągi – Kaliszanie Lubią Autobusy”. Tytuł to oczywiście żartobliwe rozwinięcie skrótów nazw „Polskie Koleje Państwowe” i „Kaliszkie Linie Autobusowe”. Z uwagi na warunki lokalowe oraz bliskość szkoły wybrałem Filii nr 9 przy ul. Serbinowskiej 1A. Spotkanie miało charakter otwarty, zaproszeni zostali także uczniowie drugiej klasy IV Liceum Ogólnokształcącego im. Ignacego Jana Paderewskiego. Uznałem, że ważna jest edukacja młodzieży, aby zapobiec sytuacji, w której obecni uczniowie do autobusów wrócą dopiero na emeryturze.

W pierwszej części spotkania w skrócie omówiłem stan komunikacji na terenie Kalisza oraz połączeń miasta z innymi regionami kraju. Przedstawiłem problemy, z którymi pasażerowie spotykają się na co dzień. Wiadomości poważne urozmaiciłem dawką humoru. Zaprezentowałem sylwetki słynnych miłośników transportu zbiorowego.

Druga część polegała na przedstawieniu przykładów inspirowania się pisarzy, poetów, autorów tekstów piosenek oraz reżyserów filmowych komunikacją zbiorową. Jak się okazało, materiałów na ten temat jest dużo. Kryterium doboru było występowanie słów: autobus, tramwaj, trolejbus, pociąg, bilet, tory, peron, dworzec itp.

Przywołałem twórczość poetów, m.in. Mariana Cezarego Abramowicza, Władysława Broniewskiego, Józefa Czechowicza, Izabeli Fietkiewicz-Paszek, Anety Kolańczyk, Wandy Liberskiej (obecnej na spotkaniu), Juliana Tuwima i Bułata Okudźawy. Wymieniłem tytuły dzieł pisarzy krajowych i zagranicznych, np. Barbary Nawrockiej-Dońskiej, Romana Pisarskiego, Bolesława Prusa, Agaty Christie, Johna Steinbecka i wielu innych.

Pojazdy mechaniczne są opisywane głównie w literaturze technicznej, natomiast nieczęsto spotykamy się z opracowaniami poświęconymi zagadnieniu występowania transportu w wierszu, powieści czy sztuce. Moja prezentacja nie jest jednak jedynym tego typu dziełem. Podczas wykładu jako przykład podałem książkę Wojciecha Tomasika „Ikona nowoczesności. Kolej w literaturze polskiej”.

Warto też zaznaczyć, że nie wszystkie przytoczone przeze mnie utwory zostały stworzone na cześć komunikacji, jak wiersz „Lokomotywa” Tuwima czy piosenka „Wars wita was” Wałów Jagiellońskich. W wielu przypadkach autorzy po prostu inspirowali się pojazdami, np. Wanda

Liberska w wierszu „Trolejbus czasu”.

W 2013 r. wyszedłem z działalnością poza biblioteczne mury. Druga edycja wykładu „PKP-KLA” odbyła się 28 września w Zakładzie Karnym w kaliskim Szczypiornie. Widzami byli pensjonariusze. Współpraca Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka z Zakładem Karnym trwa od dawna, a organizacją spotkań zajmuje się Zenona Kubiak, kierowniczka Filii nr 3. Relacje ze wszystkich przedsięwzięć znajdują się na stronie www.mbp.kalisz.pl.

PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

Mam nadzieję, że kolejnym etapem mojej działalności będzie wyjście z nią poza Kalisz. Powodzenie tego zamiaru zależeć będzie od zainteresowania wykładem innych bibliotek w Polsce (poszukuję chętnych placówek). Byłaby to również promocja Kalisza, ponieważ prezentacja zawiera liczne przykłady twórczości lokalnych poetów.

Roboczy tytuł brzmi „Polacy Kochają Pociągi – Punktualność, Komfort, Styl” (PKP-PKS). Wyjazdowa prezentacja różniłaby się tym, że wykreśliłbym informacje dotyczące komunikacji w Kaliszu.

OBECNOŚĆ W INTERNECIE

Aktualnie pracuję nad internetową „Encyklopedią miłośnika transportu zbiorowego”, której celem jest przedstawienie ważnych zagadnień w sposób zarówno poważny, jak i trochę humorystyczny. Nie jest to miejsce na powielanie ogólnodostępnych informacji o budowie tramwaju czy trolejbusu, lecz pokazanie świata oczami pasjonata tego typu pojazdów. Przede wszystkim chodzi o upamiętnienie ludzi, którzy pisali, śpiewali lub w jakikolwiek inny sposób sławili transport zbiorowy. Nie brak też wzmianek o osobach wypowiadających się o nim krytycznie. Całość dopełniają hasła opisujące ludzkie postawy względem komunikacji publicznej. Encyklopedia jest dostępna na mojej prywatnej witrynie pod adresem www.geografia-mg.cba.pl/artykul_03.htm. Systematycznie opracowuję kolejne hasła.

Sama witryna www.geografia-mg.cba.pl powstała w 2009 r. W założeniu miała promować turystykę opartą na środkach komunikacji publicznej oraz prezentować wybrane – głównie mniej znane – miejsca, do których dotarłem. Zawiera także dział z kroniką mojej działalności.

Obecnie statystyki domeny wykazują kilkaset wejść miesięcznie. Istotny jest sposób dotarcia. Internauci trafiają na nią wpisując w wyszukiwarkach ciągi znaków, które dotyczą zarówno obiektów turystycznych i użyteczności publicznej, jak i samego transportu zbiorowego. Niekiedy zamieszczam linki na forach internetowych, jeśli temat dyskusji ma związek z moją publikacją.

W ten sposób udowodniłem, że można być informatykiem oraz miłośnikiem książek i dużych pojazdów w jednej osobie.



Fragment wystawy "Wakacje bez samochodu"



Wykład "Polacy Kochają Pociągi - Kaliszanie Lubią Autobusy"

► Piotr Gołdyn

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Koninie

Materiały do biografii Kazimierza Rakowskiego (nauczyciela i posła) w zbiorach Biblioteki Miejsko-Gminnej w Sompólnie filia w Mąkolnie



Dla każdego historyka (i nie tylko), który podejmuje się odtworzenia biografii jakiejś konkretnej osoby, każdy ślad, każdy dokument, każdy punkt zaczepienia stanowi niezwykle istotny element budowania tej skomplikowanej układanki. Rzadko bowiem się zdarza, że dokumenty pozwalające opracować biogram znajdują się w jednym miejscu. Najczęściej są one rozproszone po różnych instytucjach, po archiwach prywatnych a także po bibliotekach.

Nie inaczej jest w przypadku Kazimierza Rakowskiego – postaci ważnej w dziejach Wielkopolski wschodniej. Kim był Kazimierz Rakowski? Był przede wszystkim nauczycielem, ale działał także na niwie społecznej i politycznej (poseł na sejm w latach 1930-1935). Brał też udział w wojnie polsko-bolszewickiej służąc jako ułan w 203 pułku ułanów (pułk ochotniczy przemianowany w latach pokoju na 27 pułk ułanów). Szczególnie aktywnie działał na terenie powiatu kołskiego, aczkolwiek ta działalność nie utrwaliła się tak, jakby można sobie tego życzyć. Pamiętają o nim tylko nieliczni mieszkańcy Mąkolni. W powiecie kołskim jest już zupełnie nieznaną, a na tle ogólnopolskim sytuacja wygląda tragicznie. Przykładem może być biogram zamieszczony

w publikacji *Kto był kim w II Rzeczypospolitej* gdzie „tego” Kazimierza Rakowskiego pomylono z inną postacią noszącą to samo imię i nazwisko, a błąd ten utrwalany jest w innych publikacjach.

A tymczasem Kazimierz Leon Rakowski urodził się 18 lutego 1890 r. w Słupcy z rodziców Józefa Rakowskiego i Anny z Holuborsów. Początkowo uczył się w Koninie, później w Łodzi. W trakcie nauki, podobnie jak większość polskich uczniów, zaangażował się w strajk szkolny w roku 1905. W 1909 r. otrzymał świadectwo nauczania początkowego. Rok później rozpoczął pracę w Augustynowie, gdzie również realizował się na niwie społecznej. W 1921 r. na własną prośbę został przeniesiony do Siedlisk. Szkołę tę jednak zlikwidowano, a K. Rakowskiego przeniesiono do szkoły w Mąkolnie, gdzie pracował do 1939 r.

W roku 1930 został wybrany posłem na sejm. Mandat sprawował do 1935 r. Ubiegał się także o miejsce w sejmie w 1938 r., ale bez powodzenia. W 1927 r. został wybrany do rady gminy Sompólna i do sejmiku powiatowego w Kole. Aktywnie działał w strukturach politycznych BBWR a później OZN. Był też założycielem straży pożarnej w Mąkolnie.

Po wybuchu II wojny światowej Rakowski znalazł się w okolicach Krosna. Tam też zmarł 2 sierpnia 1944 r. W uznaniu zasług jego ciało ekshumowano i złożono na cmentarzu parafialnym w Mąkolnie. Pochówku dokonano 4 kwietnia 1946 r.

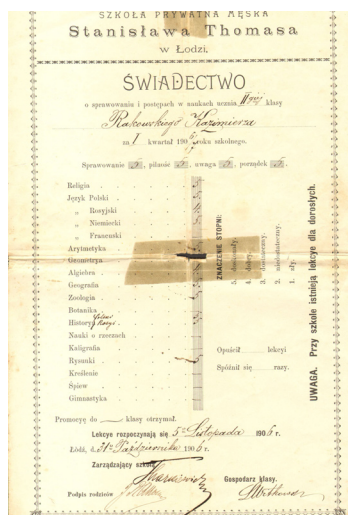
Przywrócenie pamięci poprzez opracowanie w miarę wyczerpującego biogramu Kazimierza Rakowskiego nie należy do najłatwiejszych (ale za to do ciekawych) zadań. Między innymi z faktu rozproszenia dokumentów.

Jednym z miejsc (może trochę nieoczekiwanym) gdzie znajdują się materiały przydatne do opracowania biografii jest Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Sompolnie, Filia w Mąkolnie. Miejsce to szczególne, ale z braku innej instytucji (typu archiwum, muzeum) wydaje się najbardziej odpowiednie.

W specjalnej teczce przechowywanych jest kilka oryginalnych dokumentów i odpisów dokumentów dotyczących życia prywatnego i zawodowego Kazimierza Rakowskiego. Są one różnej proveniencji i powstały w różnym okresie jego życia. Zostały przekazane do biblioteki przez wnuka – Andrzeja Drzewieckiego.

Wśród tych dokumentów znalazło się kilka świadectw z okresu nauki w łódzkich szkołach. Pochodzą one między innymi z Prywatnej Szkoły Męskiej Stanisława Thomasa. Cenzurki te wystawiane były za kwartał. Najstarsza pochodzi z roku szkolnego 1905/06, kiedy to Rakowski był w pierwszej klasie. Analizując te świadectwa należy zwrócić uwagę, że stanowią one również ciekawe źródło do dziejów oświaty. Na świadectwie umieszczona była między innymi skala ocen, która zawierała się w stopniach od 1 do 5, gdzie: 1 – zły, 2 – niedostateczny, 3 – dostateczny, 4 – dobry i 5 – doskonały. Jako pierwszoklasista zgłębiał wiedzę z następujących przedmiotów: religia, j. polski, j. rosyjski, j. niemiecki, arytmetyka, geografia, zoologia, historia, kaligrafia i rysunki. Ciekawą kwestię stanowią także oceny określające zachowanie, w skład których wchodziły takie elementy, jak: sprawowanie, pilność, uwaga i porządek. Nadmienić trzeba, że klasę pierwszą skończył z wyróżnieniem, o czym świadczy zachowany list pochwalny.

Ze świadectwa ukończenia klasy drugiej wynika, że edukacja wzbogacona była o język



francuski, geometrię, algiebrę (sic!). Historia zaś prowadzona była w dwóch równoległych kursach, z czego jeden poświęcony był dzieciom Polski, a drugi Rosji.

Innym ciekawym zachowanym dokumentem jest książeczka wojskowa o numerze 15078. Na jej podstawie możliwe jest w zarysie odtworzenie przebiegu służby wojskowej wraz ze stopniami. Co ciekawe, mimo że uczył się kilku języków w szkole, w książce zadeklarowana była tylko znajomość języka polskiego.

Zachował się także paszport K. Rakowskiego wystawiony w Kole 20 stycznia 1915 r., czyli w czasie kiedy tereny te były już pod panowaniem pruskim. Paszport jest dwujęzyczny: niemiecki i polski. Rakowskiemu przypisano rosyjską przynależność państwową. Nie ma w nim jednak adnotacji o wyjazdach.

Datę 21 sierpnia 1930 r. nosi pismo skierowane przez Kuratorium Okręgu Szkolnego

Łódzkiego do Kazimierza Rakowskiego informujące go o przeniesieniu na stanowisko kierownika szkoły w Mąkolnie. Obowiązki miał objąć 1 września 1930 r. Z kolei wcześniejszy dokument z powierzeniem obowiązków kierownika szkoły w Siedliskach nosi datę 27 lipca 1925 r. Obowiązki miał objąć z dniem 1 sierpnia tegoż roku, a nominacja wynikała z faktu reorganizacji tej placówki oświatowej.

Najstarszym jednakże dokumentem w tym zakresie jest spisany po rosyjsku akt mianowania Rakowskiego nauczycielem w szkole w Augustynowie. Pismo to nosi datę 28 września 1910 r.

Z dnia 6 sierpnia 1928 r. pochodzi pismo podpisane przez inspektora szkolnego Jana Motaka, skierowane do Kazimierza Rakowskiego, wówczas kierownika dwuklasowej szkoły w Siedliskach. W piśmie tym inspektor wyraża *uznanie za wydatną pracę dla dobra szkolnictwa powszechnego zarówno na terenie gminy jak i w Sejmiku Powiatowym*. Działalność w strukturach samorządu powiatowego w Kole kontynuował Rakowski w latach następnych. Świadczy o tym pismo Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego z dnia 9 czerwca 1931 r., w którym kurator zatwierdził wybór Rakowskiego na członka Rady Szkolnej Powiatowej w Kole.

Osobną grupą dokumentów są te potwierdzające udział Rakowskiego w kursach i szkoleniach. I tak np. Królewsko-Polski Inspektor Szkolny Okręgu Kolskiego wystawił z datą 31 sierpnia 1918 r. zaświadczenie potwierdzające udział Rakowskiego w wakacyjnym kursie pszczelniczo-ogrodniczym. Kurs trwał od 24 do 31 sierpnia 1918 r. i zakończył się egzaminem. Inny dokument – niestety nie datowany – informuje, że Rakowski uczestniczył w kursie szkoły twórczej. Obywał się on prawdopodobnie w Łodzi. Fakt ten można wywnioskować z pieczęci, która znajduje się na tym dokumencie. W jej otoku widnieje napis: Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych. W środku pieczęci: Komisja Zarządu Głównego w Łodzi. Dokument ten podpisał H. Ochędalski.

W roku 1938 Rakowski wziął także udział w innym kursie. Był to kurs dla komendantów i zastępców komendantów obrony przeciwlotniczej domów mieszkalnych. Kurs odbywał się w Mąkolnie, a jego organizatorem była Liga

Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej. Rakowski ukończył kurs z wynikiem pomyślnym.

Niezwykle ważnym dokumentem przechowywanym w mąkoleńskiej bibliotece jest zaświadczenie o złożeniu części egzaminu nauczycielskiego. Odbył się on 10 kwietnia 1924 r. i obejmował przedmioty metodyczno-pedagogiczne, w tym: pedagogikę z psychologią, dydaktykę z metodyką i dzieje szkolnictwa polskiego. Wszystkie przedmioty zaliczył Rakowski w stopniu dostatecznym. Z dokumentu tego wynika, że zaliczono mu pozostałe przedmioty na podstawie zaświadczenia wystawionego 5 sierpnia 1916 r. jako dokumentu potwierdzającego udział Rakowskiego w kursie dla nauczycieli ludowych. Kurs ten odbywał się w Kole w lipcu i sierpniu 1916 r. Oprócz udziału w zajęciach teoretycznych zobowiązany był poprowadzić lekcję próbną i złożyć egzamin. Na kursie tym wykładało następujące przedmioty: literatura polska (3 godz. tygodniowo), historia polska (2 godz.), historia pedagogiki (2 godz.), metodyka języka polskiego (3 godz.), metodyka rachunków (3 godz.), metodyka geografii (2 godz.), metodyka przyrody (2 godz.), metodyka rysunków (2 godz.) i metodyka śpiewu (2 godz.). Dodatkowym dokumentem potwierdzającym zwolnienie z tych przedmiotów jest zaświadczenie z 11 sierpnia 1924 r. o zaliczeniu Rakowskiemu przedmiotów humanistycznych, bez konieczności zdawania egzaminów.

Ciekawostką jest również to, że Rakowski nauczał w szkole w Siedliskach religii katolickiej. Uprawnienia takie otrzymał na podstawie misji kanonicznej udzielonej mu przez biskupa włocławskiego Karola Mieczysława Radońskiego. Analizując treść tego dokumentu domniemywać należy, że uczył krótko. Data wystawienia tego dokumentu to 15 kwietnia 1930 r., zaś od 1 września 1930 r. był on już kierownikiem szkoły w Mąkolnie. Uczył zatem nieco ponad dwa miesiące.

Kolejną partię dokumentów stanowią dyplomy potwierdzające nadanie odznaczeń państwowych. 23 stycznia 1929 r. Kurator Okręgu Szkolnego Łódzkiego – A. Ryniewicz, poinformował specjalnym pismem K. Rakowskiego o nadaniu mu „Medalu Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości”. Dyplom nadania „Brązowego Medalu za Długoletnią Służbę” kurator poznański

J. Jakóbiec podpisał 23 maja 1938 r. Datę 22 listopada 1938 r. nosi dyplom podpisany także przez Kuratora Poznańskiego J. Jakóbcę, nadający Rakowskiemu „Srebrny Medal za Długoletnią Służbę”. Datę 11 września 1938 r. nosi zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, na mocy którego Kazimierzowi Rakowskiemu nadany został po raz pierwszy „Złoty Krzyż Zasługi”. Dokument ten zawiera jednakże pewne przekłamanie, gdyż zawiera informację o tym, że Rakowski był wówczas kierownikiem szkoły w Siedliskach. Odznaczenie to przyznano w uznaniu zasług na polu pracy społecznej.

Do tej samej grupy dokumentów należy zaliczyć dyplom potwierdzający nadanie Rakowskiemu przez Zarząd Główny Straży Pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej „Srebrnego Medalu Zasługi”. Otrzymał go 26 kwietnia 1933 r. w uznaniu zasług w działalności strażackiej, ale chyba przede wszystkim za zorganizowanie straży pożarnej w Mąkolnie, Mostkach i Siedliskach.

1 maja 1935 r. Rakowski otrzymał także dyplom wystawiony przez Ogólnopolski Komitet Pomocy Ofiarom Powodzi. Był to wyraz podziękowania za *wybitną pracę WPANU KAZIMIERZOWI RAKOWSKIEMU Prezesowi Okręgowego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych*.

Z dokumentu datowanego na 20 stycznia 1934 r. wystawionego przez Kuratorium Oświaty Okręgu Szkolnego Warszawskiego wynika, że z dniem 1 lutego 1934 r. Rakowski został przeniesiony do VIII grupy uposażenia. Przyznany mu został również zasiłek wyrównawczy w wysokości 20 zł miesięcznie.

Wśród wszystkich zachowanych dokumentów znalazło się też kilka dotyczących życia prywatnego. Należy zaliczyć do nich pismo skierowane do Zarządu Gminy Sompolno przez kolskiego notariusza Wojciecha Grzyzia. Informował on, że sporządził akt notarialny, na mocy którego Kazimierz Rakowski wraz z żoną sprzedali swoje gospodarstwo w Mostkach na rzecz Stanisława i Eugenii Grądzkich. Miało to miejsce w maju 1939 r.

Nieco wcześniejszy jest dokument dotyczący pożyczki na 500 zł, jaką podjął Rakowski w Kasie Stefczyka w Sompolnie. Zobowiązanie takie podpisał 26 marca 1935 r. Spłat miał dokonywać w ratach dwumiesięcznych. Poręczycielami byli: Stanisław Rusiecki i Mieczysław

Pryster. Druga strona dokumentu zawiera potwierdzenia spłat.

W zbiorach tych znajdują się także dokumenty dotyczące Stanisława Rakowskiego, czyli ojca Kazimierza. Między innymi potwierdzenie jego zatrudnienia jako rządcy w majątku Wola Grzymnowa, gdzie pracował od 4 października 1915 r. do 1 lipca 1918 r. Podobne świadectwo odnosi się do pracy w majątku Charbice Górne w okresie od 1 lipca 1918 do 1 lipca 1919 r.

Jednym z ostatnich dokumentów, jakich używał Kazimierz Rakowski, a jaki się także zachował, była tzw. kenkarta. Wystawiona w Krośnie, a więc na terenie Generalnego Gubernatorstwa, w dniu 8 stycznia 1942 r., jest cenna z kilku względów. Po pierwsze, zawiera ostatnie zdjęcie K. Rakowskiego; po drugie, informuje o tym, że mieszkał on od 1 września 1941 r. w Lubatowej (dziś dzielnica Krosna).

Zachowało się również bardzo lakoniczne pismo, którego adresatem była *Władysława Rakowska, wdowa po nauczycielu*. Z jego treści wynika, że otrzymała ona do wiadomości pismo Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego z dnia 7 września 1945 r. Nie zachowała się treść tego załącznika. Pismo to skierował do Rakowskiej w dniu 27 września 1945 r. inspektor szkolny w Kole Jan Rygiel.

Reasumując trzeba stwierdzić, że materiały przechowywane w bibliotece w Mąkolnie stanowią cenne i nieocenione źródło do odtworzenia biografii Kazimierza Rakowskiego. Stanowią one z jednej strony podstawę do badań nad pewnymi szczegółami jego życia, z drugiej uzupełniają informacje pozyskane w innych miejscach. Rodzi się zatem w tym miejscu jeden ważny wniosek: biblioteki, zwłaszcza lokalne stają się niezwykle ważnym centrum informacji z zakresu biografistyki regionalnej.

► Henryka Karolewska

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

Ze starego albumu Wystawa fotograficzna w Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

Od lipca do grudnia 2013 r. w kaliskiej Książnicy Pedagogicznej można było oglądać wystawę „Ze starego albumu”. Ekspozycja przygotowana została w oparciu o kolekcję fotografii ze zbiorów biblioteki oraz depozyty osób prywatnych.

Myślą przewodnią kurator wystawy Bogumiły Celer było przypomnienie prac dawnych kaliskich fotografów działających do drugiej wojny światowej. Spośród liczącej około 200 zdjęć kolekcji tym razem wybrano portrety kobiet, mężczyzn, rodzin i dzieci. Dało to okazję prześledzenia pewnych zmian w sztuce fotograficznej, jak i w modzie, zachodzących od połowy XIX w. do lat trzydziestych następnego stulecia. Większość fotografowanych osób to anonimowe postaci, ale w zbiorze jest kilka zdjęć podpisanych, choćby fotografia dra Roberta Bernhardta – patrona przychodni na Rogatce czy ziemianina Adama Gołcza z Kalinowej. Portretowali ich tacy kaliscy artyści, jak: Samuel i Jakub Fingerhut, Stanisław Zewald, Anna Ilowiecka i M. Raczynski, Wincenty Boretti, Gustaw Ekert, Stanisław Bibrich, S. Bette, Piotr Wolski, Henryk Rajski, Józef Jackowski, W. Makowiecki, Ignacy Mikunicki, S. Engel, Antoni Banaszekiewicz, H. Polański oraz dotąd nieznanany F. Sattler.

Z najstarszych zdjęć w formacie *carte de visite* (ok. 10 x 6 cm) z równą powagą spoglądają matrony w sukniach na krynolinach, ich mężowie i synowie w kontuszach i surdutach i małe dzieci w odświętnych ubrankach. Około 1866 r. pojawił się format *carte de cabinet* (ok. 16,5 x 11,5 cm). Zaczął on tracić popularność na rzecz formatu pocztówkowego od początku XX w. Stosowne do wieku stroje i fryzury wyrażą różnicę pokoleń kobiet, wskazując status mężczyzn i ich zajęcia. W 1905 r. pojawiły się karty pocztowe z podziałem na część korespondencyjną i część adresową. Na jednej z nich wytworna młoda kobieta „przesyła Ci serdecznego całusa i prosi o ładną secesję”.

Interesujące są sposoby oprawy dawnych zdjęć: ozdobne kartoniki (często z wyciskaną nazwą i adresem zakładu z przodu i secesyjną reklamą firmy z tyłu) z czasem ustępują miejsca skromnym drukowanym pieczętom. Rewersy firm fotograficznych zostały wyeksponowane w jednej z antyram.



Aby wydobyć urok modeli, podkreślić szczegóły stroju czy kunszt fryzur wybrane fotografie w powiększeniu zaprezentowano w czterech antyramach. Zwracają uwagę postacie dzieci: od bobasków po maluchy w stylowych wózkach, eteryczne dziewczynki z zabawkami, pensjonarki czy gimnazjaliści w mundurkach szkolnych. Panie niezależnie od epoki chętnie pozowały z książką. Uwolnienie od konwencji obrazują małe zdjęcia kobiet z lat trzydziestych pochodzące z kolekcji Heleny Dunin. Autorka wystawy zdecydowała się też pokazać kilka zdjęć zbiorowych m.in. intrygującą dziewiętnastowieczną fotografię z pogrzebu kaliskiego dostojnika, uroczyste obchody 3 Maja w Kaliszu po I wojnie, grupę urzędników miejskich oraz orkiestrę dętą z lat trzydziestych.

Obok zdjęć nie zabrakło dawnych modeli aparatów fotograficznych: niemieckich Super Dollina i Zeiss Ikon oraz radzieckiej Cmeny 8 i akcesoriów fotograficznych.

Kilka z prezentowanych zdjęć autorstwa W. Boretiego, S. Bibricha i Engela oraz aparaty zdobiły „Zaułek fotograficzny” podczas wrześniowego święta ulicy Niecałej w Kaliszu.

Autorka wystawy zaprezentowała fotografie w nadziei, że pomoże to uzupełnić informacje o artystach i ich modelach. Wystawę będzie można oglądać wirtualnie na stronie internetowej Książnicy Pedagogicznej.



(Fotografie pochodzą ze zbiorów Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu)

► Maria Kubacka-Gorwecka

Starszy kustosz Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. A. Asnyka w Kaliszu

Czar minionych lat... Cykl wystaw w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu

Chcąc przybliżyć czytelnikom oraz mieszkańcom obraz miasta Kalisza sprzed stu lat, obraz odchodzącej bezpowrotnie „belle époque”, w 2012 r. zapoczątkowałam w Głównej Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Adama Asnyka, cykl wystaw: "Czar minionych lat".

Pierwsza ekspozycja dotyczyła roku 1912. Kalisz w tym okresie był stolicą guberni Królestwa Polskiego. Prezentował się, jako stare, piękne miasto rozłożone w szerokiej dolinie Prośny. Zachwycał malowniczością wąskich uliczek i zaułków, licznymi przybytkami kultury, parkami oraz ciekawymi obiektami architektonicznymi. W tym okresie czynne były 3 fabryki maszyn rolniczych, 4 wytwórnie aparatów miedzianych, 4 młyny motorowe i 2 parowe oraz tartak. Istniał ożywiony handel - odbywało się 6 jarmarków rocznie, a dwa razy w tygodniu targi. Kwitło życie kulturalne i społeczne.

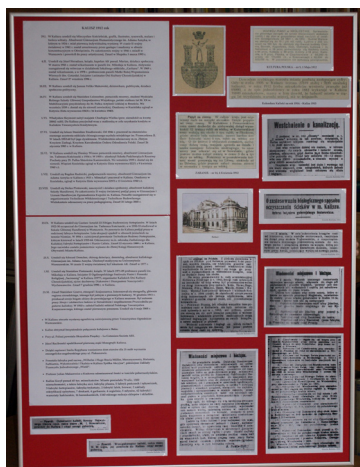
Wystawa zatytułowana "CZAR MINIONYCH LAT - przewodnik po Kaliszu 1912 roku" była próbą innego spojrzenia na historię i życie codzienne mieszkańców Kalisza, dla którego tło stanowiły ważne wydarzenia w Polsce i na świecie.

Z zaprezentowanych przeze mnie materiałów można było wyczytać informacje odnośnie: kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, szkolnictwa i oświaty, wydarzeń kulturalnych, przemysłu, towarzystw i stowarzyszeń działających w mieście, lecznictwa, higieny, mody. Uzupełnieniem było abecadło opiewające wyborny trunek - koniak Szustowa. Ciekawostkę stanowiły publikacje wydane w 1912 r., a zwłaszcza: *Przewodnik po Guberni Kaliskiej*

z kolorowaną szczegółową mapą miast, osad, wsi, folwarków, kościołów, szkół, poczt, telegrafów, telefonów, zakładów przemysłowych, granic gmin, parafii, okręgów sądowych itd. - wydany przez Stanisława Graewęgo oraz *Monografia Kalisza* - najcenniejsze dla poznania przeszłości miasta i jego zabytków opracowanie Józefa Raciborskiego (publicysty, historyka i konserwatora zabytków).

Do prezentacji wykorzystałam "Gazetę Kaliską", oraz ponad 80 tytułów wydawnictw zwartych.





Kolejna wystawa to "Przewodnik po Kaliszu 1913 roku", jej myślą przewodnią był cytat Adama Asnyka z utworu „Rodzinnemu miastu” - *I Ten - co wszystkich w przyszłość nas posuwa, Nad starym grodem niech Bóg zawsze czuwa!*

Miasto w 1913 r. przeżywało rozkwit przemysłu i handlu. Kaliscy lekarze wystąpili do władz z petycją o zarejestrowanie statutu Kaliskiego Towarzystwa do Walki z Gruźlicą, powstało Żydowskie Towarzystwo Gimnastyczno-Sportowe, przy ulicy Niecałej wybudowano dom parafialny dla gminy ewangelickiej, natomiast w alei Józefiny otwarto gmach Towarzystwa Wzajemnego Kredytu. W nocy z 5 na 6 czerwca okradziono cudowny obraz św. Józefa z kaplicy kaliskiej kolegiaty. W czerwcu oddano do użytku cmentarz parafialny na Rypinku. Dnia 31 sierpnia lotnik Ludwik Jensen, przyleciał do Grodu nad Prosną aeroplanem typu Clement-Bayard. Urodziło się wiele wybitnych osób, które swoje życie i talent poświęcili miastu: poeta Włodzimierz Pietrzak, pisarz i działacz młodzieżowy Meir Pakentreger, poeta i regionalista Eligiusz Kor-Walczak, kapelan Narodowych Sił Zbrojnych Michał Poradowski, jezuita i działacz opozycyjny Stefan Dzierżek, publicystka Łucja Pinczewska-Gliksman, historyk Józef Garliński, pisarka Wanda Karczewska oraz artysta malarz Wacław Kurek.



Zaprezentowałam splot wydarzeń opisujących historię miasta zapisaną na łamach czasopism: "Gazeta Kaliska", "Zaranie", "Biesiada Literacka", "Tygodnik Ilustrowany" [!]. Z zamieszczonych na wystawie szpalt, można było wyczytać bogactwo informacji z każdej dziedziny życia społecznego czy kulturalnego miasta. Zaprezentowałam „Dziesięć przykazań dla kupców i publiczności polskiej” oraz „Wskazówki dla robotników, idących do Niemiec na zarobek”. Poza tym wyeksponowałam ponad 70 egzemplarzy publikacji z literatury pięknej polskiej i obcej, książek dotyczących historii, religii, nauk ścisłych. Wszystkie te wydawnictwa pochodziły ze zbiorów Biblioteki Głównej MBP w Kaliszu i zostały wydane w 1913 r. Ciekawostkę stanowiły „koniakowe” wiersze sławiące wyśmienity trunek Szustowa.



Obydwie wystawy wzbogaciłam szeregiem reklam i anonsów. Nie zabrakło również humoru i satyry z okresu przedwojennego. Myślę, że ten drobny wycinek codzienności kaliszan sprzed stu lat, pozwolił choć na chwilę cofnąć czas, i był fascynującą podróżą w przeszłość dla zwiedzających.

W 2014 r. od 4 lipca do 31 grudnia można będzie oglądać w wypożyczalni Biblioteki Głównej Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu, trzecią z cyklu wystawę: "Przyodziany kłęski chmurą i ognia purpurą - Kalisz w 1914 roku", na którą już dzisiaj serdecznie zapraszam.

► Aldona Zimna

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

VII Bałtycka Konferencja Zarządzanie i Organizacja Bibliotek "Sfera kultury, sfera nauki - współczesny obraz biblioteki" - sprawozdanie

W dniach 16-17 maja 2013 r. w Gdańsku odbyła się kolejna VII Bałtycka Konferencja Zarządzanie i Organizacja Bibliotek. Tegoroczny temat spotkań pracowników naukowych i praktyków bibliotekarzy z całej Polski brzmiał „Sfera kultury, sfera nauki – współczesny obraz biblioteki”. Konferencja zorganizowana została przez Uniwersytet Gdański we współpracy z Komisją Zarządzania i Marketingu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku. Dwudniowe obrady podzielono na sześć sesji tematycznych, podczas których wygłoszono ponad trzydzieści interesujących referatów. Dotyczyły one przede wszystkim organizacji pracy bibliotek oraz ich marketingu i promocji w lokalnej przestrzeni.

Sesję pierwszą, zatytułowaną *Biblioteki w systemie kultury i nauki innych państw* rozpoczęła dr hab. Mariola Antczak z Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego. W swoim referacie omówiła sytuację bibliotek i stan czytelnictwa w Finlandii i Polsce na początku XXI w. Kolejne prelegentki przedstawiły obraz zmieniających się bibliotek francuskich, arabskich oraz austriackich i szkockich. Sesję zakończył referat poświęcony działalności wojskowej biblioteki naukowej na przykładzie Biblioteki Głównej Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, zaprezentowany przez lic. Mariolę Nawrocką, mgr Magdalenę Wiederek oraz lic. Małgorzatę Karwowską.

Sesja druga dotyczyła promocji bibliotek. W tej części obrad wygłoszono między innymi referaty poświęcone: zagadnieniom komunikacji marketingowej w kształtowaniu architektury i wnętrza bibliotek, kampaniom propagującym czytelnictwo, roli stron internetowych urzędów miast i gmin w kreowaniu wizerunku biblioteki w środowisku lokalnym. Z interesującym referatem wystąpił mgr Sławomir Sobczyk z Biblioteki Głównej ASP w Krakowie, który omówił istotną rolę przekazywanych darów w kształtowaniu księgozbioru bibliotek na przykładzie daru prof. Georga Baselitza na rzecz wyżej wymienionej placówki. Natomiast o promocji i szukaniu atrakcyjności bibliotek szkolnych w dobie powstawania społeczeństwa informacyjnego opowiedziała zgromadzonym dr hab. prof. UJK Jolanta Dzieniakowska z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Instytutu Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa. Sesję zakończyła popołudniowa wycieczka do Sopotu. Uczestnicy konferencji wraz z organizatorką Mają Wojciechowską podziwiali piękne zakątki miasta. Słoneczna pogoda sprawiła, iż wszyscy ten pełen wrażeń dzień zakończyli spacerem po sopockim moście, delektując się pięknym widokiem morza.

W drugi dzień obrad Bałtyckiej Konferencji uczestnicy spotkali się w Centrum Edukacji Nauczycieli. Część tę już na początku uatrakcyjniono



losowaniem wśród zebranych uczestników nagród od firmy INFORLEX.PL. Następnie poprowadzony został trzeci moduł konferencji pod hasłem *Biblioteki szkolne, pedagogiczne i publiczne*. Jedną z prelegentek tego segmentu wykładów była dr Bogumiła Celer, nauczyciel-bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu. Swoim wystąpieniem na temat wirtualnych wystaw jako nowego narzędzia działalności kulturalnej i edukacyjnej bibliotek pedagogicznych wzbudziła duże zainteresowanie odbiorców. Ze strony organizatorów otrzymała propozycję zamieszczenia tegoż referatu w czasopiśmie naukowym „Zarządzanie Biblioteką”. Kolejny interesujący referat nosił tytuł *Biblioteka – „trzecie miejsce” dla seniora?*, który przedstawiła dr Agnieszka Łobocka z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Autorka pochyliła się nad zagadnieniem dotyczącym koncepcji biblioteki jako „trzeciego miejsca” – przestrzeni dla nieformalnego życia publicznego, i to nie tylko wśród młodego pokolenia, uczącej się społeczności, ale także coraz częściej pośród aktywnych seniorów. Biblioteka często zyskuje miano miejsca spotkań, spędzania czasu wolnego i dlatego musi poniekąd modernizować swoje budynki biblioteczne. Celem referatu była również analiza przeprowadzanych inicjatyw na rzecz osób starszych przez biblioteki i odpowiedź, czy biblioteka może być „trzecim miejscem” dla seniora.

Sesja czwarta przebiegała pod hasłem *Marketing w działalności naukowej i kulturalnej bibliotek*. Uczestnicy mieli okazję wysłuchać m.in. referatu mgr Iwony Cichoń i mgr Iwony Mielczarek z Biblioteki Głównej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, które omówiły rolę marketingu internetowego bibliotek. Natomiast referat mgr Justyny Rogińskiej-Usowicz z Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie poświęcony był refleksjom na temat wizerunku biblioteki i bibliotekarzy w oczach studentów. Przeprowadzone badania pozwoliły nakreślić obraz oczekiwań studentów wobec akademickiej biblioteki.

W kolejnej piątej sesji zebrani mieli możliwość wysłuchania referatów poruszających tematykę związaną z *Kulturą w bibliotece*. Janina Brochman z Biblioteki Publicznej Gminy Wejherowo im. Aleksandra Labudy w Bolszewie przedstawiła bogatą aktywność kulturalną swojej biblioteki wykraczającą poza podstawowe zadania placówki. Biblioteka realizuje m.in. cykl spotkań i wystaw pod hasłem *Pasje i hobby twórcze mieszkańców naszego regionu* prezentując dorobek artystyczny północnych Kaszub.

Ostatnią szóstą sesję zamykała tematyka poruszająca sprawy nauczania i uczenia się bibliotekarzy. Referaty poświęcone były ważnej kwestii z punktu widzenia społeczeństwa informacyjnego, również dla bibliotekarzy, w tym np. kursom e-learningowym. W module tym, wynikającym z konieczności przesunięcia niektórych referatów z wcześniejszej sesji, znalazła się szeroko omówiona akcja odbywająca się od 2003 r. pod hasłem Noc Muzeów. Prelegentka dr Maria Otto z Biblioteki Gdańskiej Polskiej Akademii Nauk zaprezentowała uczestnictwo wyżej wymienionej instytucji w edycji „Noc muzeów w Bibliotece”. Placówka ta pokazuje, iż jest otwarta dla każdego użytkownika, chce się promować i dowiedzieć, iż nie jest instytucją dostępną wyłącznie dla pracowników naukowych. Biblioteka Gdańska propaguje upowszechnianie kultury w formie lekkiej i przyjaznej społeczeństwu, ale przy tym merytorycznie poprawnej i profesjonalnej. W sesji tej swoje wystąpienie miała także Beata Symbor z Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku, która wygłosiła referat zatytułowany *E-nauczyciel bibliotekarz wobec wyzwań cyfrowej szkoły*. Autorka bardzo trafnie ujęła obraz współczesnego nauczyciela-bibliotekarza, zadając trzy podstawowe pytania: skąd przychodzimy? (biblioteka 15-20 lat wstecz); kim jesteśmy? (starańca i cele obecnie) oraz dokąd zmierzamy? (harmonia z nowymi zadaniami).

Konferencja była okazją do nawiązania nowych znajomości, ale przede wszystkim do poszerzenia horyzontów na niwie bibliotekarskich doświadczeń, które niewątpliwie przynoszą efekty w codziennej pracy bibliotekarzy. Jako uczestnik, a jednocześnie bibliotekarz podkreślam godne uznania profesjonalne przygotowanie zarówno wykładowców akademickich, jak i bibliotekarzy-praktyków, którzy nieczęsto mają doświadczenie w referowaniu, równe pracownikom naukowym. Na zakończenie organizatorzy zaprosili wszystkich uczestników na kolejną, VIII Bałtycką Konferencję „Zarządzanie i Organizacja Bibliotek”, która odbędzie się w dniach 15-16 maja 2014 r., pod hasłem „Czytelnicтво w dobie informacji cyfrowej. Rozwój, bariery, technologie.”

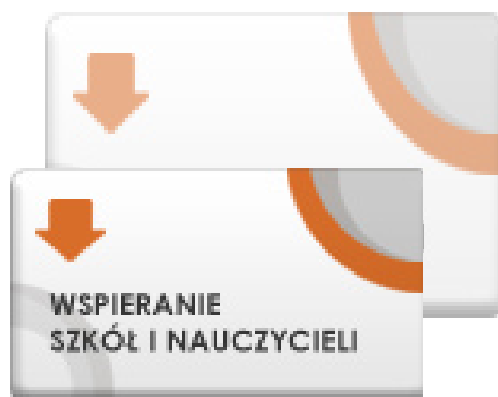
► Stefania Brzezińska-Michalska

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu,
filia w Kępnie

Rozwój kompetencji pracowników bibliotek pedagogicznych w zakresie wspomagania pracy szkół - relacja z konferencji

W Warszawie, w dniach 10 – 12 października 2013 r. odbyła się konferencja pt. *Rozwój kompetencji pracowników bibliotek pedagogicznych w zakresie wspomagania pracy szkół* zorganizowana przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach projektu *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół*. Na spotkanie przybyło 150 dyrektorów i kierowników bibliotek pedagogicznych z całej Polski, w tym pięciu przedstawicieli kaliskiej Książnicy i jej filii. Celem konferencji było przedstawienie roli i zadań bibliotek pedagogicznych w nowej rzeczywistości kreowanej przez *Rozporządzenie MEN z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych* oraz omówienie kierunków rozwoju zawodowego kadry i planowania działań związanych z nowymi obowiązkami bibliotek.

Uczestników konferencji powitała wicedyrektor ORE, Marlena Fałkowska, podkreślając znaczenie działań bibliotek pedagogicznych w nowym modelu wspomagania pracy szkół. W wykładzie inauguracyjnym Anna Krawczuk, dyrektor Biblioteki Pedagogicznej w Białymstoku, na podstawie dostępnych materiałów źródłowych i danych statystycznych GUS przedstawiła zasoby, jakimi dysponuje sieć bibliotek pedagogicznych w Polsce. Uzupełnieniem tego wykładu było wystąpienie



Elżbiety Mieczkowskiej, dyrektor Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej w Elblągu, która zaprezentowała przykładowe działania edukacyjne realizowane przez biblioteki pedagogiczne w ramach pilotażowych projektów ORE. Z obu wykładów wyróżnił się obraz biblioteki pedagogicznej jako instytucji dysponującej wykwalifikowaną i doświadczoną kadrą pełną pomysłów oraz specjalistycznymi zbiorami i infrastrukturą umożliwiającą realizację procesu dydaktycznego poza szkołą, czyli wartościowym partnerem w realizacji projektów systemowych w powiatach. W tym kontekście prelegentki podkreśliły także konieczność stałego wzbogacania oferty edukacyjnej, zaś w szczególności form doskonalenia w zakresie technologii informacyjnej i komunikacyjnej. Po takim wstępie głos zabrała Jolanta Wach, Naczelnik Wydziału Doskonalenia

Nauczycieli Departamentu Jakości Edukacji w Ministerstwie Edukacji Narodowej, która omówiła zadania bibliotek pedagogicznych w świetle nowych zapisów w prawie oświatowym oraz istotę współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i placówkami doskonalenia nauczycieli. Wystąpienie to wywołało pytania i prośby uczestników konferencji związane z obecną sytuacją finansową i prawną bibliotek pedagogicznych, które pani naczelnik obiecała przekazać swoim przełożonym. Po wystąpieniu przedstawiciela MEN, Dorota Czerwonka – specjalista z projektu systemowego ORE, szczegółowo scharakteryzowała nowy model wspomagania szkół i przedszkoli na podstawie założeń wypracowanych w projekcie. Przekazała także informacje o stopniu realizacji 140. pilotażowych projektów powiatowych. Dzień zakończyło spotkanie w grupach warsztatowych. My, bibliotekarze z Książnicy Pedagogicznej wraz z koleżankami i kolegą z województwa lubelskiego i pomorskiego trafiliśmy do grupy prowadzonej przez Jadwigę Wysocką. Na warsztatach zgłaszaliśmy swoje oczekiwania wobec trwającej konferencji oraz nasze wątpliwości związane z kompleksowym wspomaganiem szkół i przedszkoli.

W drugim dniu spotkanie rozpoczęło się od prezentacji idei otwartych zasobów edukacyjnych na przykładzie portalu *Scholaris – portal wiedzy dla nauczycieli* prowadzonej przez Krzysztofa Nierojewskiego, koordynatora tego projektu, który zachęcił bibliotekarzy do wykorzystywania zasobów portalu w czasie pracy z nauczycielami. Kolejnym wystąpieniem była prezentacja Joanny Soćko z ORE *Zacznijmy od diagnozy... – zadania pracowników odpowiedzialnych za wspomaganie pracy szkół*, w której szczegółowo omówiła zadania SORE (Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji) w ramach prowadzonych projektów pilotażowych, a także przedstawiła jak w teorii powinno wyglądać efektywne doskonalenie nauczycieli. Zaopatrzeni w taką wiedzę udaliśmy się na zajęcia warsztatowe, w czasie których zaplanowaliśmy diagnozę szkoły starając się przełożyć to na konkretne działania pracowników biblioteki pedagogicznej oraz rozważaliśmy jakie kompetencje powinni posiadać pracownicy oddelegowani do pełnienia funkcji SORE. Po przerwie obiadowej Dorota Czerwonka przedstawiła

zadania pracowników moderujących pracę sieci współpracy i samokształcenia. W wystąpieniu zaznajomiła słuchaczy z ideą sieciowania oraz istotą pracy w sieci, etapami jej tworzenia i tym co warto zaplanować ze szczególną starannością, aby ustrzec się błędów. Zwróciła także uwagę słuchaczy, że idea organizacji sieci współpracy jest zbieżna z założeniami pracy zespołów samokształceniowych już istniejących w wielu bibliotekach pedagogicznych. Dzień zakończyły zajęcia warsztatowe, na których zastanawialiśmy się nad kompetencjami koordynatora sieci i wymienialiśmy doświadczenia w zakładaniu i prowadzeniu sieci współpracy i samokształcenia.

Ostatni dzień konferencji rozpoczął wykład prof. dr hab. Hanny Batorowskiej z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego z Krakowa – *Kompetencje bibliotekarza w zakresie wychowania do informacji*, w którym prelegentka podzieliła się swoimi przemyśleniami na temat roli bibliotekarza w kształtowaniu dojrzałości informacyjnej w procesie wychowania i tworzeniu kultury informacyjnej w społeczeństwie. Wykład był teoretyczno-praktycznym podsumowaniem wszystkich wystąpień na temat nowych zadań pracowników bibliotek pedagogicznych.

Konferencję zakończyły zajęcia warsztatowe, na których konstruowaliśmy plany, które pozwolą nam po 2016 r. realizować nowe zadania, zgodnie z rozporządzeniem MEN w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych. Ze spotkania wyjechaliśmy zaopatrzeni w wiedzę teoretyczną i praktyczną na temat wprowadzania w życie przepisów oświatowych dotyczących kompleksowego wspomagania szkół w procesie samokształcenia, a także w wiele przykładów działań już prowadzonych przez inne biblioteki.

► Izabela Wegner

Starszy bibliotekarz Biblioteki Publicznej
Miasta i Gminy w Pleszewie

"Biblioteka - Twój czas, Twoje miejsce" - relacja z VIII Forum Młodych Bibliotekarzy w Olsztynie

Już po raz ósmy bibliotekarze młodszego pokolenia mieli okazję spotkać się podczas Forum Młodych Bibliotekarzy – tym razem w Olsztynie. Forum to ogólnopolskie, cykliczne wydarzenie, zainicjowane w 2004 r. przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, adresowane dla pracowników bibliotek, którzy nie ukończyli 35. roku życia¹. Spotkania te są okazją zarówno do wymiany doświadczeń, zdobywania wiedzy jak i rozszerzania kontaktów zawodowych.

Podczas dwóch dni - 12 i 13 września 2013 r. w siedzibie Biblioteki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego ponad 150 bibliotekarzy z całej Polski dyskutowało o swojej roli w bibliotekach XXI w. zgodnie z hasłem tegorocznego forum „Biblioteka – Twój czas, Twoje miejsce”. W imieniu organizatorów uczestników konferencji przywitał Andrzej Marcinkiewicz, dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie. Następnie głos zabrał dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, który mówił m.in. o kryzysie czytelnictwa, w kontekście badań BN z 2012 r. Jako jeden z powodów takiego stanu rzeczy wskazał brak tego typu potrzeb wśród polskiego społeczeństwa. Wspomniał również o konieczności rozwijania się zawodowego bibliotekarza, którzy muszą nadążyć za ewolucją technologiczną.

Podczas przemówień inauguracyjnych głos zabierali również przedstawiciele instytucji i stowarzyszeń związanych z bibliotekarstwem: Jacek Wojnarowski, doradca ministra administracji i cyfryzacji Michała Boniego; dr Danuta



Konieczna, dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Krzysztof Dąbkowski, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie oraz Elżbieta Stefańczyk – przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Pozdrowienia od Grzegorza Gaudena, dyrektora Instytutu Książki, przekazała uczestnikom Małgorzata Kanownik.

Po części oficjalnej wręczono specjalne dyplomy laureatom konkursu na najlepszą akcję zorganizowaną w bibliotekach w ramach Tygodnia Bibliotek 2013.

Ostatnim elementem otwarcia forum był interesujący wykład Łukasza Gołębiewskiego, analityka rynku wydawniczo-księgarskiego pt. *Przyszłość książki - czy czytelnictwo przetrwa?*.

Ubolewał on nad brakiem profesjonalnej krytyki literackiej – o tym, co się czyta nie decydują fachowe opracowania recenzentów, lecz księgarnie internetowe czy jurorzy konkursów literackich. Jego zdaniem problemem jest również fakt, że Polacy nie chcą płacić za prasę i książki – tak więc brak środków na kompe-

Fotoreportaż

8 Forum Młodych Bibliotekarzy w obiektywie Moniki Piłki



„Najkrótszy łańcuch – warsztaty kreatywności dla bibliotekarzy” – prowadzący Robert Kuriata



Rejestracja uczestników Forum



Uczestnicy zajęć



Wystąpienie Pawła Brauna

tentne opracowania prowadzi do degradacji treści, które będąc często niezredagowane, tracą wiarygodność i są niepoprawne językowo.

W ciągu dwóch dni uczestnicy mogli wybierać zajęcia spośród 4 różnych bloków tematycznych: *Miejsce innowacji*, *Ruszyć z miejsca*, *Czas na Ciebie*, *Czas potrzeb* – łącznie odbyło się 16 warsztatów i 18 prezentacji. Wśród prelegentów znaleźli się bibliotekarze z różnych typów bibliotek oraz instytucji związanych z bibliotekarstwem. Zaproponowana forma zajęć pozwalała na interakcje pomiędzy osobami prowadzącymi a uczestnikami, dyskusje, wymianę poglądów i doświadczeń.

Zagadnienia z bloku *Miejsce innowacji* dotyczyły najnowszych rozwiązań technicznych, które można zastosować do wspierania działalności biblioteki. Podczas zajęć wskazywano korzyści związane z zastosowaniem nowych technologii w komunikacji z czytelnikami. W panelu tym przedstawiono również nowe zagadnienie związane z promocją biblioteki – tzw. merchandising, czyli sposób wpływania na zachowania klientów poprzez wystrój pomieszczenia i sposób ekspozycji produktu² – co w odniesieniu do bibliotek zakłada taką prezentację zbiorów, aby jak najwięcej osób po nie sięgało.

Ruszyć z miejsca to warsztaty i wykłady dotyczące realizacji zawodowej bibliotekarzy. Podczas jednej z prelekcji przedstawiony został szeroki wachlarz formalnych środków wspomagających rozwój kompetencji zawodowych pracowników bibliotek (m.in. granty, szkolenia, staże, materiały dostępne w Internecie). W tym bloku tematycznym podejmowano problemy: współpracy biblioteki z innymi instytucjami kultury i z organizacjami komercyjnymi, komunikacji językowej bibliotekarzy z użytkownikami, badania potrzeb i satysfakcji użytkowników. Dyskutowano także o prawnych aspektach związanych z zamieszczaniem informacji na stronach internetowych oraz ochroną danych osobowych.

Rozwój umiejętności osobistych to zagadnienia omawiane w panelu *Czas na Ciebie*, gdzie podczas różnorodnych zajęć podejmowano kwestie związane z komunikacją interpersonalną, w tym: budowania zespołu, planowania rozwoju zawodowego, asertywnością i kreatywnością.

Czas potrzeb to blok tematycznie związany z mechanizmami rozpoznawania jak i kre-

owania potrzeb u młodych ludzi. Uczestnicy warsztatów dowiedzieli się m.in. jak przygotować niebanalne spotkanie z małymi dziećmi w bibliotece, jak zachęcić młodzież w wieku gimnazjalnym i licealnym do korzystania z przestrzeni bibliotecznej oraz jej zbiorów. Przedstawione zostały ponadto nietypowe metody badania potrzeb młodych ludzi oraz zaprezentowano tzw. dobre praktyki, czyli przykłady ze środowiska bibliotekarzy pracujących z młodzieżą.

Gościem specjalnym zamykającym cykl wykładów i warsztatów był Paweł Braun, dyrektor Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku. W swym wystąpieniu „Biblioteka w czasach iPada, czyli „co jeszcze możemy dla Państwa zrobić?” zdefiniował na nowo funkcje współczesnej biblioteki, która, jego zdaniem, jest miejscem m.in.: rozwoju kulturowego, dialogu międzypokoleniowego, debaty publicznej czy integracji społecznej.

Tegoroczne forum było imprezą bardzo udaną. Zarówno konferencja, jaki i zaproponowane okołokonferencyjne atrakcje (gra miejska, koncert muzyczny) przygotowane zostały profesjonalnie i z dbałością o komfort uczestników. Wysoko oceniam również merytoryczną wartość zajęć, w których brałam udział. Potwierdziło się założenie, co do zasadności organizowania tego typu spotkań – forum było okazją do wymiany doświadczeń i poszerzenia kontaktów zawodowych. Pokazało również, jak wiele potencjału mają w sobie bibliotekarze, jak wysokie są ich kompetencje zawodowe, chęć samokształcenia i podejmowania różnorodnych inicjatyw w swoich bibliotekach.

Gospodarzem IX Forum Młodych Bibliotekarzy w 2014 r. będzie Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gorzowie Wielkopolskim.

Przypisy:

1. <http://www.sbp.pl/fmb/informacje> [dostęp 22.10.2012]
2. H. Sorensen, Sprzedaż od pierwszego wejrzenia: pieniądze znalezione między półkami, Warszawa 2012, s. 111

► Ewa Andrysiak

Wicedyrektor Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu,
prof. Uniwersytetu Łódzkiego

I Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych

Miejsce biblioteki pedagogicznej w zmieniającej
się przestrzeni edukacji i informacji

Kraków, 13-14 czerwca 2013 r.

W dniach 13-14 czerwca 2013 r. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Hugona Kołłątaja oraz Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej zorganizowały w Krakowie I Ogólnopolskie Forum Bibliotek Pedagogicznych pod hasłem „Miejsce biblioteki pedagogicznej w zmieniającej się przestrzeni edukacji i informacji”, którego tematem przewodnim były problemy nurtujące współczesne biblioteki pedagogiczne oraz zachodzące w nich zmiany. Konferencję otworzyła Wanda Dudek, dyrektor PBW w Krakowie wyrażając zadowolenie z licznego uczestnictwa przedstawicieli bibliotek pedagogicznych z terenu całego kraju (90 osób z 46 miast). Głos zabrał także dyrektor Departamentu Edukacji i Kształcenia Ustawicznego Dariusz Styrna z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, mówiąc o działaniach podejmowanych na rzecz bibliotek pedagogicznych. List Małopolskiego Kuratora Oświaty, w którym podkreślił rolę biblioteki pedagogicznej i przygotowanie jej do nowych zadań odczytała starszy wizytator Irena Legutko. Wkład bibliotek w rozwój społeczeństwa informacyjnego doceniają także władze samorządowe województwa małopolskiego, co zaznaczył w liście przesłanym na ręce dyrektor W. Dudek Marszałek Województwa Małopolskiego Marek Sowa.

Zgłoszone na konferencję referaty prezentowane były w czterech panelach. Pierwszemu, poświęconemu zagadnieniom teoretycznym, przewodniczył dr hab. Krzysztof Walczak, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego i jednocześnie dyrektor Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu. Dr hab. Hanna Batorowska prof. z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie wystąpiła jako pierwsza z referatem *Biblioteka ośrodkiem pedagogiki informacyjnej*, zauważając m. in. że mądrze należy wykorzystywać informacje dla potrzeb swoich i innych. O bibliotekach pedagogicznych jako mentorach edukacji medialnej i informacyjnej mówiła dr Renata Piotrowska z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Kolejny prelegent, dr Sławomir Iwasiów reprezentujący Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, w wystąpieniu *Biblioteka pedagogiczna wobec przemian kultury czytania w Europie* mówił m. in. o „skanokulturze” w bibliotece i zastanawiał się, czy podobnie jak gazety książki też będą powoli odchodzić do lamusa?

Anna Radoszewska, przedstawicielka Wydawnictwa Naukowego PWN, jednego ze sponsorów konferencji, w wystąpieniu na temat *IBUK LIBRA – rewolucja w pracy z e-książką* przedstawiła ofertę IBUKa – czytelników książek

elektronicznych w języku polskim, dysponującą ponad sześcioma tysiącami tytułów z różnych dziedzin, nie tylko wydawnictw PWN-owskich. Obecnie w iBuku można nie tylko czytać ale także pracować z książką, to nowa forma korzystania z iBuka.

Pierwszą część wystąpień zakończył referat Sylwii Czacharowskiej – dyrektora Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej w Olsztynie, która pytała *Czy biblioteka pedagogiczna jest (jeszcze) potrzebna nauczycielom?* Według prelegentki doświadczenia ostatnich lat to przyzwolenie dla likwidacji filii bibliotek pedagogicznych, to spadek liczby nauczycieli korzystających z bibliotek a nieczytanie staje się zjawiskiem powszechnym. Zatem dobrze wyposażone biblioteki, posiadające wartościowe zbiory i bazy, prowadzące różnorodne działania, to placówki, które będą miały czytelników, ale to także księżnice, które nie mogą być tanie.

Drugi panel, którego moderatorem była dr hab. Maria Konopka, rozpoczęło wystąpienie dr. hab. prof. UW Krzysztofa Walczaka poświęcone roli biblioteki pedagogicznej w przestrzeni regionalnej i lokalnej. Kolejna referentka – Ewa Obała – mówiła na temat *Gospodarka magazynowa i konserwacja zbiorów jako element działalności biblioteki pedagogicznej. Przypadek Książnicy Pedagogicznej im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu*.

Z problematyką biblioterapii związane były dwa kolejne referaty; *Działalność Koła Sądeckiego Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego* przybliżyła Jolanta Obrzut z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Nowym Sączu, a na temat biblioteki pedagogicznej jako miejsca biblioterapeutycznych inicjatyw twórczych mówiła dr Wanda Matras-Mastalerz z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Po obradach pierwszego dnia uczestnicy Forum zwiedzili Klinikę Papieru w Bibliotece Jagiellońskiej oraz wzięli udział w warsztatach biblioterapeutycznych prowadzonych przez bibliotekarza-biblioterapeutę dr Lidię Ippoldt z Biblioteki Pedagogicznej w Skawinie, wiceprezesa Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego.

Drugiego dnia Forum moderatorem pierw-

szej części obrad był prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Kolejno głos zabierały Renata Kozłowska z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rzeszowie (*Pedagogiczne biblioteki Podkarpacia – zasoby i oferta edukacyjna*), Elżbieta Mieczkowska (*Od zespołów samokształceniowych do sieci współpracy na przykładzie doświadczeń Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej w Elblągu w doskonaleniu nauczycieli bibliotekarzy*) i Magdalena Pilińska (*Innowacje w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu – działania edukacyjne bibliotek*). Z kolei Robert Karpiński z pińczowskiej filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach w wystąpieniu *Spółeczeństwo informacyjne a współczesny bibliotekarz* mówił o roli bibliotekarza, który potrafi poruszać się w zalewie informacji, ale wymaga



mgr Ewa Obała, bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

to od niego kształcenia się w różnych dziedzinach i ciągłego samodoskonalenia.

Do korzystania z nowoczesnych systemów zabezpieczania i ewidencji zbiorów bibliotecznych zachęcał przedstawiciel sponsora konferencji – firmy E-Libron – Adam Makosz.

Wystąpienie dr Agnieszki Fludy-Krokos z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie – *Facebook jako miejsce promocji bibliotek pedagogicznych – analiza i próba typologii* – zaplanowane w tej części obrad, z przy-

czyn niezależnych od referentki nie zostało ogłoszone, znajdzie się w planowanym wydawnictwie.

W ostatnim panelu, któremu przewodniczył dr hab. Andrzej Kaliszewski z Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, wystąpili: Agnieszka Miśkiewicz, prezes krakowskiego Oddziału Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich, z tematem *Współpraca krakowskich bibliotek szkolnych z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką na przestrzeni ostatnich lat*, dr Lidia Ippoldt prezentująca działania Biblioteki Pedagogicznej w Skawinie oraz mgr Małgorzata Janusz, która przedstawiła temat *Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Nowym Sączu, Filia Gorlice w systemie kształcenia ustawicznego – z naszych doświadczeń*.

Obrady zakończyła krótka dyskusja, w której uczestnicy podkreślili, że była to pierwsza konferencja naukowa bibliotek pedagogicznych stanowiąca forum wzajemnej wymiany doświadczeń, które pokazało duże różnice w działalności poszczególnych bibliotek. Ponadto uczestnicy postanowili wnioski z Forum przesłać do Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Forum towarzyszyły dwie wystawy. Ekspozycja ekslibrisów ze zbiorów krakowskiego kolekcjonera Andrzeja Znamirońskiego pokazała znaki własnościowe bibliotek pedagogicznych; znalazły się tu m. in. ekslibrisy biblioteki kaliskiej i krotoszyńskiej. Najważniejsze zbiory bajek i baśni z zasobów krakowskiej PBW można było obejrzeć na wystawie zatytułowanej *Bajka i baśń. Bracia Grimm i inni...*, na której prezentowano także prace plastyczne uczniów – laureatów konkursu *Niezwykły świat Braci Grimm*. Uczestnicy konferencji mogli też skorzystać z oferty wydawnictw Epideixis, Impuls, Studio Blok – Bajki Baletowe i Universitas.

Organizatorzy Forum zapraszają na kolejne spotkania bibliotek pedagogicznych, które odbywać się będą co rok, w czerwcu w Krakowie.



Uczestnicy Forum

► Monika Sobczak-Waliś

Bibliotekarz Miejskiej Biblioteki
Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu

Wawrzyniec 2013 X Patronalne Święto Wielkopolskich Bibliotekarzy

Rok rocznie we wrześniu bibliotekarze z całej Wielkopolski spotykają się, by wspólnie świętować. Jest to czas, kiedy możemy wymienić się doświadczeniami, podzielić sukcesami, a przede wszystkim spędzić kilka godzin w swoim towarzystwie. Spotkania te co roku odbywają się w innej części Wielkopolski. W 2012 r. gościliśmy na pięknej ziemi pilskiej. Każdorazowo organizatorzy dbają o to, by nasze spotkania były atrakcyjne i pouczające. W tym roku funkcja organizatora przypadła Zarządowi Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Kaliszu, który zaprosił bibliotekarzy i sympatyków bibliotek do Koźmina Wielkopolskiego oraz Dobrzycy.

W sobotni ranek 14 września 2013 r. wyruszyliśmy z Kalisza na spotkanie z koleżankami i kolegami z całej Wielkopolski. Zaproszenie do udziału w naszym święcie przyjęła również Adela Przybył – radna kaliskiej Rady Miejskiej oraz przewodnicząca Komisji Edukacji, Kultury i Sportu. List z życzeniami dla bibliotekarzy przesłał także Dariusz Grodziński wiceprezydent miasta Kalisza.

Tradycyjnie już spotkanie rozpoczęło się mszą świętą celebrowaną w kościele pod wezwaniem patrona bibliotekarzy św. Wawrzyńca. Tym razem był to kościół farny w Koźminie Wielkopolskim. Następnie wysłuchaliśmy ciekawego wykładu poświęconego historii tegoż kościoła należącego do grona najstarszych w Wielkopolsce oraz historii ziemi koźmińskiej. Kolejnym punktem spotkania było zwiedzanie Muzeum Ziemianstwa w Zespole Pałacowo-Parkowym w Dobrzycy. Trzeba przyznać, że chyba nie znalazł się nikt, na kim zabytkowe wnętrza Muzeum bogato zdobione polichromiami iluzjonistycznymi autorstwa Antoniego Smuglewicza i Roberta Stankiewicza oraz sztukateriami Michała Ceptowskiego, nie zrobiłyby ogromnego wrażenia. Piękny pałac, imponujący park w stylu angielskim oraz urokliwa oranżeria, a przede wszystkim dobre towarzystwo sprawiły, że wszyscy byli w doskonałych humorach. Dodatkowo chętni mogli zwiedzić w Dobrzycy drewniany kościół parafialny pw. św. Tekli wybudowany w 1778 r. oraz Zajazd Pocztowy z sienią przejazdową z XVIII stulecia. Po tych wszystkich atrakcjach nadszedł czas na wspólne świętowanie w pobliskim Karminku. Późnym popołudniem pełni wrażeń wyruszyliśmy w drogę powrotną do Kalisza. Zgodnie z zapowiedzią w przyszłym roku spotkamy się w Lesznie.



Pamiątkowa fotografia uczestników

Modlitwa do św. Wawrzyńca

Niech święte bramy bibliotek
pozostaną święte
w każdym mieście wsi
i przysiółku
niech żywiły
a przede wszystkim
nierozumny
człowiek
nie czynią szkody
niech twoje święte bramy
pozostaną ciągle otwarte
dając schronienie rozumnym
przed żarem słonecznym
i śniegiem
przed na wietrze falującym

nieporozumieniem
i niech ścieżki prowadzące
do bram
są wciąż na nowo deptane
a bibliotekarzom wybaczyć
smutek stojących
na straży czasu
a szaty ich niech
pozostaną szare
a ich puste pełne ręce
niech będą jak
od deski do deski
nieprzebyte przestrzenie
gdzie gwiazdy na zawsze
pozostaną białe
a trawa zielona



Św. Wawrzyniec
oddął swoje życie
w 258 r., w obronie
bezcennych
dóbr kultury, w tym ksiąg,
dlatego wybrany został
opiekunem bibliotek
i patronem bibliotekarzy

► Monika Sobczak-Waliś

Bibliotekarz Miejskiej Biblioteki
Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu

"Gwałtu co się dzieje" czyli Narodowe Czytanie Fredry w Kaliszu

Narodowe Czytanie to ogólnopolska akcja publicznego czytania dzieł z kanonu polskiej literatury zainicjowana w 2012 r. przez prezydenta Bronisława Komorowskiego. Podstawowym celem tego projektu jest popularyzacja czytelnictwa, zwrócenie uwagi na potrzebę dbałości o piękną polszczyznę oraz wzmocnienie poczucia wspólnej tożsamości¹. W roku ubiegłym chcąc uczcić 200. rocznicę ostatniego zajazdu na Litwie, czytano *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza. W tym roku wybrano dzieła Aleksandra hrabiego Fredry w związku z 220. rocznicą urodzin pisarza² uznawanego za znakomitego obserwatora i niezrównanego mistrza ciętej riposty.

W sobotę 7 września 2013 r. w 750 miejscach w całym kraju odbyła się akcja *Narodowego Czytania*. Zainicjowała ją w warszawskim Ogrodzie Saskim para prezydencka lekturą bajki *Trzeba by*. Przez cały dzień aktorzy, muzycy, sportowcy oraz dziennikarze czytali takie utwory, jak *Zemsta*, *Mąż i żona*, *Damy i huzary*, *Pan Jowialski*, czy *Gwałtu co się dzieje*. Czytano w parkach, na ulicach, miejskich placach, szkołach, bibliotekach, urzędach, a nawet w zakładach karnych.

W Kaliszu spotkanie z twórczością komediopisarza podzielono na trzy części. Jako pierwsze na warsztat utwory *Małpa w kąpielu*, *Zupa z gwoździa* oraz *Paweł i Gawel* wzięły dzieci, które w sobotnie przedpołudnie opanowały salę recepcyjną kaliskiego ratusza. Trzeba przyznać, że zabawa była przednia, a co najważniejsze bardzo pouczająca. Wszak, „czym skorupka za młodu...”. Efekty tego kilkugodzinnego spotkania można było podziwiać do wczesnych godzin wieczornych na wystawie zaimprovizowanej przed ratuszem.

W drugiej części, zatytułowanej *Fredro z Kaliszem w tle*, czytano *Trzy po trzy* - spisywane w latach 1844-1846 wspomnienia Aleksandra Fredry z okresu służby w armii Księstwa Warszawskiego i udziału w wojnach napoleońskich. Z utworem zmierzali się kaliscy politycy, samorządowcy, literaci, dziennikarze, nauczyciele, uczniowie, studenci, przedstawiciele stowarzyszeń i instytucji - słowem każdy, kto wcześniej zadeklarował chęć uczestniczenia w akcji *Narodowego Czytania*. Lekturę uroczystie zainaugurował Janusz Pęcherz, prezydent Kalisza.

Z kolei trzecia część *Fredro dla dorosłych* zarezerwowana była tylko dla osób pełnoletnich. Po godzinie 22. w sali recepcyjnej rozbrzmiewały rubaszne utwory hrabiego Fredry w interpretacji Michała Wierzbickiego, na co dzień aktora Teatru im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu.

Moderatorem spotkania z twórczością Aleksandra Fredry był prof. UAM dr hab. Piotr Łuszczykiewicz.

Całemu przedsięwzięciu towarzyszyła okolicznościowa wystawa, przygotowana w holu kaliskiego ratusza przez Bibliotekę Główną Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka. Tematem przewodnim wystawy były kaliskie wątki napoleońskie, stąd też można było przeczytać m.in. o bitwie, jaka rozegrała się 13 lutego 1813 r. w Tyńcu pod Kaliszem między wojskami francusko-sasko-polskimi, a wojskami rosyjskimi. Ponadto wyeksponowano około pięćdziesięciu książek ze zbiorów biblioteki. W liczbie tej znalazły się publikacje poświęcone zarówno postaci Aleksandra Fredry, jak i najstarsze, najciekawsze i najoryginalniejsze wydania utworów pisarza.

Wszyscy uczestnicy akcji *Narodowego Czytania* otrzymali pamiątkowe egzemplarze utworów

komediopisarza. Dla najmłodszych były to bajki, dla dorosłych wydanie *Zemsty*. Dodatkowo każdy mógł opatrzyć swoją książkę pamiątkową pieczęcią przygotowaną specjalnie na tę okazję. Niezwykłą atrakcją stanowiła możliwość sfotografowania się z samym Aleksandrem Fredro, w którego rolę wcielił się fenomenalnie Arkadiusz Błaszczyk, kierownik Filii nr 4 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka. Z entuzjastycznych wpisów składanych przez kaliszian w przygotowanej na tę okoliczność księgce pamiątkowej można wywnioskować, że akcja odniosła duży sukces.

Organizatorem kaliskiego *Narodowego Czytania* utworów Aleksandra Fredry było miasto Kalisz, Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka oraz Uniwersytet im. Adama Mickiewicza we współpracy z Wydziałem Kultury i Sztuki, Sportu i Turystyki, Teatrem im. Wojciecha Bogusławskiego, Państwową Wyższą Szkołą Zawodową im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego oraz Condizione Sp. z o.o. Klub Kalisz.

Zgodnie z zapowiedzią przyszłoroczne *Narodowe Czytanie* poświęcone będzie laureatowi Nagrody Nobla, Henrykowi Sienkiewiczowi, którego Bronisław Komorowski określił *wielkim reżyserem narodowej wyobraźni i tożsamości*.

Fotografie pochodzą ze zbiorów Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu. Autorka zdjęć: Joanna Wypych

Przypisy:

1. O projekcie [Dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: <http://www.prezydent.pl/kancelaria/narodowe-czytanie/aleksander-fredro/> (dostęp 04.11.2013).
2. Aleksander hrabia Fredro urodził się 20 czerwca 1793 r. w Surochowie (ob. wieś położona w gminie Jarosław w województwie podkarpackim).



Narodowe Czytanie Fredry w Kaliszu



Arkadiusz Błaszczyk w roli Aleksandra Fredry

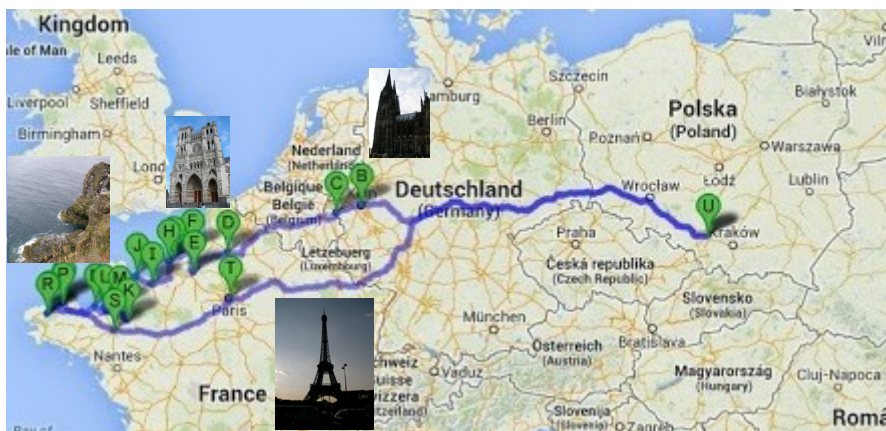


Prezydent Janusz Pęcherz czytający
Trzy po trzy

► Bogumiła Celer, Henryka Karolewska

Bibliotekarze Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

Z bibliotekarskich wędrówek... Biblioteki uniwersyteckie północnej Francji - relacja z wyjazdu studyjnego



10 jubileuszowy wyjazd studyjny bibliotekarzy
Francja (Normandia - Bretania)
29.06. - 07.07. 2013

W dniach od 29 czerwca do 7 lipca 2013 r. Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach zorganizowała jubileuszowy, dziesiąty wyjazd studyjny bibliotekarzy, tym razem do Normandii i Bretanii. Cel podróży stanowiły przede wszystkim trzy uniwersyteckie biblioteki północnej Francji: Biblioteka Uniwersytetu w Rouen (Górna Normandia), Biblioteka Uniwersytetu w Caen (Dolna Normandia) oraz Biblioteka Uniwersytetu w Rennes 1 (Bretania). Na wybranej przez organizatorki trasie grupa 30 bibliotekarzy mogła też zobaczyć wiele ważnych zabytków kultury europejskiej.

Zanim dotarliśmy do Francji, w programie pierwszego dnia wyjazdu przewidziano zwiedzanie Kolonii. Katedra św. Piotra i Najświętszej Marii Panny – największy i najważniejszy kościół niemieckiej Kolonii, ratusz, kolorowe kamieniczki na Fischmarkt, a także okoliczne romańskie kościoły (St. Andreas, St. Aposteln, St. Pantaleon) zrobiły wrażenie na każdym z nas.

Po przekroczeniu granicy niemiecko-francuskiej, w drodze do Rouen zatrzymaliśmy się w Amiens, aby choć przez chwilę podziwiać tamtejszą Katedrę Notre Dame, jedną z najwspanialszych budowli francuskiego gotyku. Późnym wieczorem dotarliśmy do pierwszego z celów – Rouen. Kolejny dzień rozpoczął się od zwiedzania Biblioteki Wydziału Prawa, Ekonomii i Nauk Społecznych Uniwersytetu w Rouen, który został założony w 1966 r. Przez dwie godziny zapo-

znaliśmy się ze strukturą biblioteki, modelem jej finansowania i specyfiką zbiorów. Interesowała nas liczba czytelników korzystających z dokumentów elektronicznych oraz tradycyjnych, czy system wypożyczeń międzybibliotecznych. Oglądane czytelnie i magazyny przypominały nam niektóre z polskich bibliotek z lat 90. XX w.

Po spotkaniu z francuskimi bibliotekarzami, każdy z uczestników wyjazdu miał okazję indywidualnie zwiedzić stolicę Normandii. Pierwsze kroki skierowaliśmy w stronę katedry i starego miasta, które pełne barw i uroku budzi zachwyt u każdego turysty. Szczególne wrażenie zrobiły na nas wąskie uliczki otoczone budynkami o konstrukcji szachulcowej. Mieliśmy okazję zobaczyć dom, w którym więziono i przesłuchiowano Joannę d'Arc, wielką bohaterkę francuskiej historii. Tutaj na Placu Marche, oskarżoną o czary niewiastę spalono na stosie w 1431 r. Następnie udaliśmy się na Alabastrowe Wybrzeże, naszym oczom ukazało się pasmo kredowych klifów, usytuowane w Normandii na zachód od Dieppe. Zwiedziliśmy główne miasta tego regionu: Dieppe, Fecamp, Etretat.

Program czwartego dnia obejmował wizytę w Bibliotece Uniwersytetu w Caen. Uniwersytet został ufundowany w 1432 r. przez króla Anglii Henryka VI. W czasie II wojny światowej został całkowicie zniszczony podczas nalotu bombowego aliantów na miasto, a wraz z nim wspaniałe zbiory jednej z najstarszych uniwersyteckich bibliotek europejskich. Jednak Caen miało więcej szczęścia niż Kalisz i dzięki powojennym darom społeczności zachodnioeuropejskiej dziś jego biblioteka znów może szczycić się cennymi starodrukami. Nowy uniwersytet rozpoczął działalność w 1957 r. Zwiedziliśmy nowoczesny budynek Biblioteki Głównej liczący 3950 m² czytelní na 833 miejsca, 8000m² magazynów na 475897 woluminów. Co ciekawe, biblioteka zatrudnia jedynie 38 bibliotekarzy. Wspomaga ich wielu wolontariuszy. Dyrektor Bernard Vouillot, pełen uroku gospodarz, podkreślał, że placówka w trosce o komfort użytkowników m.in. zmienia godziny otwarcia oraz czuwa nad koordynacją zasobów bibliotecznych. Na zakończenie z przejęciem oglądaliśmy skarb biblioteki w Caen – dar Andrew Corbeau, czyli niektóre z dzieł z Bibliotheca Corvina de Vincianis – rękopisy Leonardo da Vinci i teksty krytyczne jemu poświęcone.

Główny zabytek Caen to ruiny zamku wybudowanego w XI w. przez Wilhelma Zdobywcę. Jak się okazało jest to punkt, do którego najłatwiej trafić. W przeciwieństwie do licznych kościołów jest jeden i stoi w samym centrum miasta.

W południe wyjechaliśmy na Omaha Beach. Plaża inwazyjna o kryptonimie „Omaha” rozciąga się na przestrzeni ponad 6 km. Można tam zwiedzić nowoczesne Muzeum Pamięci, a wizyta w miejscu upamiętniającym lądowanie aliantów w Normandii 6 czerwca 1944 r. pobudziła wielu z nas do refleksji nad zwycięstwem okupionym ich męstwem i poświęceniem. Na pięknej plaży, mimo tłumów człowiek czuje się jakby był sam.

Kolejne dwa dni dostarczyły nam wielu miłych wrażeń. Zwłaszcza niezapomniana będzie wizyta w Mont St Michel, opactwie i miasteczku normandzkim. Malowniczy zamek znajduje się na skalistej wyspie pływowej w Zatoce Wzgórza Świętego Michała. Miejsce to zwiedza rocznie średnio 3,2 mln turystów, co sprawia, że jest to najczęściej poza Paryżem odwiedzana atrakcja turystyczna Francji. Niezwykle opactwo noszące miano „cudu Zachodu” podczas przyływu połączone jest z kontynentalną Francją jedynie wąską groblą długości 1800 metrów. Zespół klasztorny obejmuje kościół opactwa Benedyktynów, opactwo w stylu romańskim i arcydzieło architektury gotyckiej - słynny klasztor La Merveille. Miasteczko u stóp klasztoru liczy sobie kilkuset stałych mieszkańców. Główna i właściwie jedyna ulica Grand Rue zabudowana jest kamieniczkami, które pamiętają XV w. Teraz są tu prawie wyłącznie hotele, restauracje i sklepiki. Zamek zrobił na nas ogromne wrażenie, opuszczaliśmy go ze świadomością, iż jest to jedno z miejsc, które warto w życiu odwiedzić.

Szóstego dnia przeniesiliśmy się w rejon Bretanii, zwiedzając uroczę miasto Lannion, spacerując po Wybrzeżu Różowego Granitu i podziwiając malownicze wioski Treguier i Trebeurden. Podróżując po Bretanii mijaliśmy niezwykle budowle: krzyże na rozstajach dróg, kapliczki, kościoły, bramy triumfalne i kalwarie. Przy tych ostatnich musieliśmy zatrzymać się choć na moment. Warto było poświęcić chwilę uwagi tej specyficznej architekturze sakralnej, typowej dla tego regionu.



Bogumiła Celer i Henryka Karolewska (uczestniczki wyjazdu) przed Uniwersytetem w Rouen



Zamek w Mont St Michel

Bernard Vouillot, dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w Caen



Uczestnicy wyjazdu



Jako ostatnią zwiedzaliśmy bibliotekę Uniwersytetu w Rennes. Jej niezwykle klimat to zasługa budynków dziewiętnastowiecznego klasztoru niedługo przed naszą wizytą oddanych do użytku po kolejnej modernizacji. Kontrast pełnej światła nowoczesnej estetyki z klasycyzmem, aktualizowany księgozbiór, zastosowanie systemu optymalnego zarządzania energią, dźwiękochłonne ściany stworzyły dobre warunki do pracy i nauki. Dyrektorzy dostępnej nie tylko dla studentów biblioteki opowiadali m. in. o problemach budżetowych i planach digitalizacji zbiorów. Zaprezentowali nam m.in. czytelnie, kilka z 11 sal konsultacji i 8 sal pracy grupowej. Użytkownicy mają do dyspozycji 700 miejsc oraz 42 komputery i sieć wi-fi.

Co łączy wszystkie biblioteki uniwersyteckie Francji? Przede wszystkim wspólny katalog online francuskich uczelni i instytucji naukowych SUDOC czyli Le Catalogue du Systeme Universitaire de Documentation (<http://www.sudoc.abes.fr>). Drugim elementem, który łączy francuskie biblioteki akademickie jest stosowana klasyfikacja. Część bibliotek wykorzystuje Uniwersalną Klasyfikację Dziesiętną (UKD), a część Klasyfikację Dziesiętną Deweya. Francuscy bibliotekarze są „funkcjonariuszami służby publicznej” z podziałem na trzy kategorie: A – kustosze, B – bibliotekarze i C – magazynierzy. Na każdy ze stopni bibliotekarze zobowiązani są zdać egzamin państwowy. Jedyną we Francji szkołą wyższą kształcąca bibliotekarzy jest mieszcząca się w Lyonie École National Supérieure des Sciences de l'information et des Bibliothèques (ENSSIB) W większości dużych uniwersytetów funkcjonują również wydziały informacji naukowej i dokumentacji, jednak nie kształcą one bibliotekarzy a specjalistów związanych z edytorstwem, komunikacją czy też organizacją wiedzy.

W południe wyjechaliśmy do Paryża, który okazał się przysłowiową „wisienką na torcie”. Na miejsce dotarliśmy późnym popołudniem. Po zostawieniu bagaży w hotelu, który mieścił się na peryferiach, każdy z uczestników wybrał się na wieczorne zwiedzanie miasta. Niektórzy z nas drogę powrotną z centrum Paryża do hotelu postanowili przebyć pieszo. Okazało się to bardzo trafnym wyborem, gdyż po drodze ujrzelśmy m.in. budynek Biblioteki Narodowej Francji. Dzień ósmy poświęcony był na indywidualne zwiedzanie Paryża. Wyposażeni w przewodniki, plany z rozkładem metra, wyruszyliśmy zdobywać miasto. Trzeba przyznać, iż dla tych którzy byli po raz pierwszy w stolicy Francji, było to nie lada wyzwanie. Co można zobaczyć w Paryżu w jeden dzień? No cóż, z pewnością trzeba wybierać, ale z drugiej strony to wystarczająco dużo, żeby doświadczyć zawrotu głowy. W swej wędrowce nie mogliśmy pominąć najważniejszych obiektów, m.in. jednego z symboli Paryża – katedry Notre Dame. Następnie przeszliśmy się przez Dzielnice Łacińską koło Panteonu i Sorbony. Obejrzelśmy z zewnątrz budynki Luwru. Miłe chwile spędziliśmy w otoczeniu dzieł wybitnych impresjonistów w Musée d'Orsay. Warto było też, mimo zmęczenia, przejść przez najsłynniejszy paryski pchli targ i targowisko księgarzy na Montmartre, podziwiając występy akrobaty i ulicznych pieśniarzy, a także zobaczyć panoramę Paryża spod bazyliki Sacré-Coeur. Ostatnim punktem naszej wycieczki była wizyta na wieży Eiffla i Polach Marsowych, skąd wyruszyliśmy w drogę powrotną do Polski.

Pobyt w Paryżu zapamiętamy jako krótką i intensywną wycieczkę po jednej z największych europejskich stolic. Nie byliśmy w stanie zobaczyć wszystkich jej atrakcji. Z pewnością jednak było to niezwykle doświadczenie, które warto powtórzyć nie raz, by w pełni poczuć czar Paryża.

Wiele osób z naszej grupy (historycy, językoznawcy) na różnych etapach podróży chętnie wcielało się w rolę przewodników, dzieląc się swą wiedzą. Wszyscy uczestnicy niejednokrotnie podczas wyjazdu mieli okazję uzupełnić swoją wiedzę bibliotekarską, a także historyczną, społeczną, kulturalną oraz geograficzną. Wróciliśmy z jubileuszowego wyjazdu studyjnego do swoich placówek bogatsi o nowe doświadczenia, które niewątpliwie zaowocują w naszej dalszej pracy.

► Anna Wojtyńska

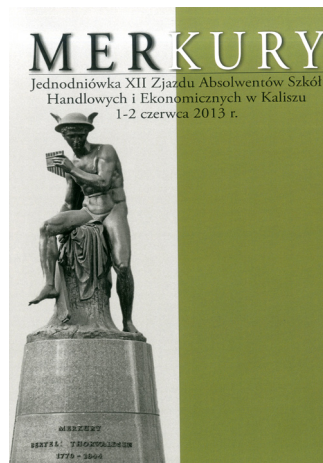
Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

Merkury. Jednodniówka XII Zjazdu Absolwentów Szkół Handlowych i Ekonomicznych w Kaliszu, 1-2 czerwca 2013 - omówienie

Tradycją już stało się przygotowywanie okolicznościowych wydawnictw na zjazdy absolwentów kaliskich szkół. W czerwcu 2013 r. odbył się kolejny, XII Zjazd Absolwentów Szkół Handlowych i Ekonomicznych w Kaliszu. Po towarzyszącym X i XI Zjazdowi wydawnictwach, w postaci dwóch tomów opracowania *Od Szkoły Handlowej do „Ekonomika”. Szkice do dziejów szkolnictwa handlowego i ekonomicznego w Kaliszu*, członkowie Koła Absolwentów Szkół Ekonomicznych i Handlowych w Kaliszu przygotowali na okoliczność kolejnego zjazdu jednodniówkę *Merkury*. Symbolizujący zysk rzymski bóg handlu nie bez powodu stał się inspiracją dla tytułu wydawnictwa – widnieje on także w logo Koła.

Wśród artykułów odnajdziemy opracowania dotyczące początków Szkoły Handlowej oraz informację o *Ustawie Szkoły Handlowej siedmioklasowej w Kaliszu* (której 110 rocznica wydania wypadnie w 2014 r.), wraz z listą 165. założycieli Szkoły. Historię „handłówek” przybliży też artykuł przedstawiający obraz Szkoły Handlowej, który wyłania się z kart *Kroniki kościelnej Kalisza* ks. Jana Sobczyńskiego. Znajdujemy tam m.in. wpis poświęcony jubileuszowi 25-lecia „pierwszej szkoły polskiej w Kaliszu” z datą 27 września 1931 r., którego tekst został przytoczony w artykule. Ewa Obała pisze zaś o zjeździe pierwszych maturzystów Szkoły Handlowej przedstawionym na łamach „Gawęd Kaliskich”. Dawniejsze i bardziej współczesne zjazdy wychowanków przybliżają na łamach *Merkurego* także Gustaw Elbl i Janina Pawłowska-Jemiljanowicz (pierwszy prezes Koła Absolwentów Szkół Handlowych i Ekonomicznych). Wydawnictwo uzupełniają także wspomnienia o byłych wychowankach szkoły, którzy wybrali nietypowe jak na absolwentów szkoły profilu handlowego, zawody oraz wspomnienia żyjących absolwentów szkoły o czasach spędzonych w szkolnych ławach. Zaprezentowane zostały sylwetki: Stanisława Jakuba Skarżyńskiego – pilota Wojska Polskiego w okresie II wojny światowej, znanych artystów malarzy i grafików, Mieczysława i Władysława Kościelniaków, ziemianina i działacza społeczno-politycznego Feliksa Karśnickiego, Antoniego Bogumiła Radziszewskiego – ekonomisty i wojskowego, a także Tadeusza Rusaka oraz Jerzego Załęckiego.

Autorzy przybliżają też serię wydawniczą „Kaliszanie”, wśród twórców której znajdują się absolwenci Szkoły – Ewa Andrysiak oraz Anna Szurczak. Wspomniane autorki piszą na łamach *Merkurego* o życiu kulturalnym szkoły (Anna Szurczak w artykule *Kultura i tradycje w „Ekonomiku” w latach 1955-1975*; Ewa Andrysiak – *Pisma szkolne „Ekonomika”*). Nie zabrakło podsumowania dziejów Koła Absolwentów, które w tym roku obchodzi jubileusz 140-lecia powstania szkolnictwa handlowego w Kaliszu oraz 60-lecia swojej działalności.



► Ewa Obała

Bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu

Książki regionalne w naszych bibliotekach

W kąciку książki regionalnej prezentowane są wydawnictwa, które ukazały się w ostatnim czasie i znalazły miejsce na półkach kaliskich bibliotek. Tym razem przegląd obejmuje literaturę różnego rodzaju, począwszy od naukowej i popularno-naukowej poprzez tematykę sportową, krajoznawczą, genealogiczną, biograficzną, jubileuszową, kończąc na beletrystyce.

Zestawienie należy rozpocząć od serii „Kaliszanie” wydawanej przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i redagowanej przez prof. Krzysztofa Walczaka, ponieważ nie sposób nie docenić uznanych przez wielu czytelników i cieszących się bardzo dobrymi recenzjami poszczególnych tomików.

Siódma część z tego cyklu pt. *Stefan Szolc-Rogozński (1861-1896). Z Kalisza do Kamerunu* ukazała się, wieńcząc 130. rocznicę wyprawy do Kamerunu znanego kaliskiego podróżnika i badacza Afryki. Autorem tej publikacji jest prof. Michał Jarnecki, znany także ze swojej pasji podróżniczej nauczyciel historii w III LO w Ostrowie Wlkp. i wykładowca UAM w Kaliszu.

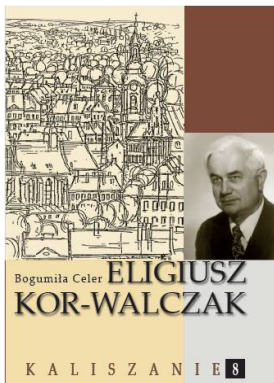
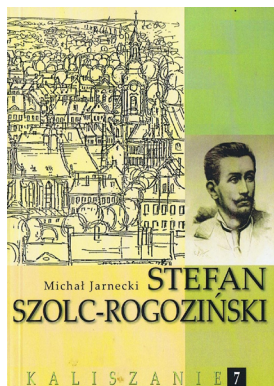
Kolejna już, ósma książeczka z serii, zatytułowana *Eligiusz Kor-Walczak (1913-2000). Autor baśni i legend kaliskich*, wydana została w setną rocznicę urodzin literata. Portret zasłużonego pisarza, poety, bibliofila i społecznika, który obdarzony był świetnym piórem, nakreśliła dr Bogumiła Celer.

Przegląd książek pokazujących szczególne miejsca lub obiekty

Kalisza i regionu rozpoczyna album pt. *Pałac Chrystowskich w Tłokini Kościelnej*, autorstwa Anny Tabaki (publicystki, historyka i regionalistki) i Macieja Błachowicza (historyka, regionalisty i wykładowcy UAM w Kaliszu). Obecny właściciel obiektu, Tadeusz Mazek, po renowacji pałacu, zadbał także o przywrócenie pamięci potomnych jego historii stając się inicjatorem i wydawcą publikacji barwnie opisującej dzieje poprzednich właścicieli pałacu. Duży jej walor to wiele oryginalnych fotografii.

Wieś Jastrzębniki w podkaliskiej gminie Blizanów doczekała się monografii w 800-lecie swojego istnienia. Napisał ją Stanisław Małyszko historyk i etnograf, pracownik Kaliskiej Delegatury Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu i zatytułował *Z dziejów Jastrzębnik i sąsiednich wsi*. Monografia przedstawia wieś Jastrzębniki i osiem granicznych z nią wiosek, począwszy od prehistorii i wczesnego średniowiecza po współczesność. Publikację wzbogacają liczne ilustracje w formie dokumentów archiwalnych, map, rysunków inwentaryzacyjnych i projektowych, zdjęć archiwalnych i współczesnych ze zbiorów mieszkańców opisywanych wsi.

Kolejne wydawnictwo to przewodnik pt. *Puszcza Pyzdrska – piękno do odkrycia*, pod redakcją krajoznawcy i publicysty Pawła Andersa, wydany



w Poznaniu i opisujący Zespół Parków Krajoznawczych Województwa Wielkopolskiego, który zajął III miejsce w XXII Ogólnopolskim Przeglądzie Książki Krajoznawczej i Turystycznej. Książka prezentuje region kaliski, wyróżniający się w Europie ze względu na walory przyrodnicze oraz dziedzictwo kultury budowlanej.

Kaliskie Koło Przewodników Miejskich PTTK im. Adama Chodńskiego w ramach działań popularyzujących miejsca, do których pasjonaci historii regionu dotarli w zeszłym roku przy okazji otwartych imprez krajoznawczych z cyklu „Kaliszobranie” i nowej oferty „Happening Przewodnicki”, wydało czwarty już tom *Kaliskiego Kalejdoskopu. Przewodnik 2012*. Redaktorem przewodnika jest dr Piotr Sobolewski - historyk, regionalista i prezes kaliskiego Koła Przewodników.

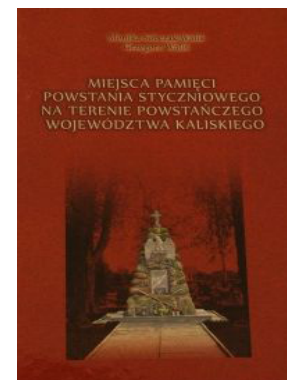
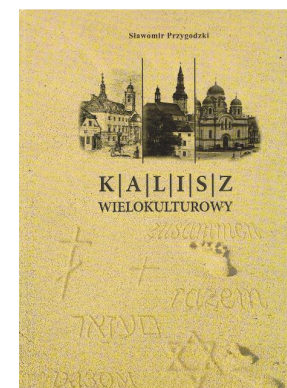
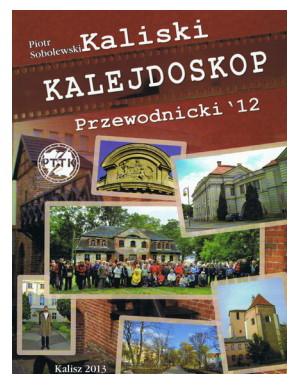
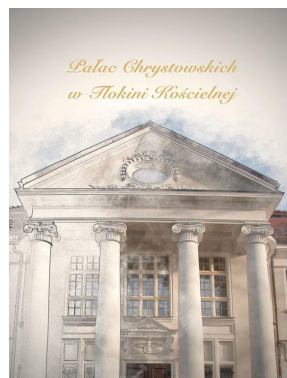
Godne polecenia są ostatnio wydane książki o tematyce historycznej i choć każda z nich ma inny charakter, przynoszą miłośnikom calisianów wiele nowych informacji.

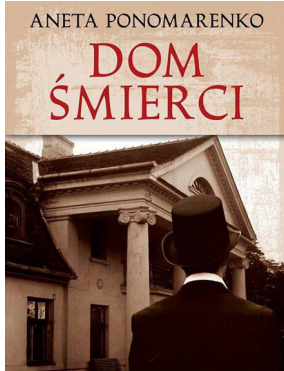
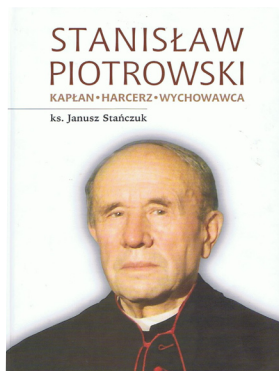
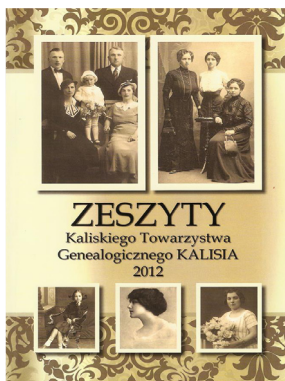
Kalisz wielokulturowy to publikacja ukazująca proces kształtowania się wielokulturowego i wielowyznaniowego oblicza naszego miasta. Przedstawione są w niej mniejszości narodowe (żydowska, niemiecka, macedońska, rosyjska i ukraińska) od chwili osiedlenia się w Kaliszu aż do 1945 r. Książka jest bogato ilustrowana, przynosząc często mało znany materiał ikonograficzny. Jej twórca Sławomir Przygodzki jest regionalistą i nauczycielem historii w III LO im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu.

Upamiętniając 150. rocznicę wybuchu powstania styczniowego Kaliski Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego wydał książkę pt. *Miejsca pamięci powstania styczniowego na terenie powstańczego województwa kaliskiego* autorstwa Moniki Sobczak-Waliś (bibliotekarki w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu, historyka i regionalistki) i Grzegorza Walisia (historyka, archiwisty i kustosa w Archiwum Państwowym w Kaliszu). Oryginalna i wysoko oceniana publikacja w formie katalogu opisuje 299 miejsc związanych z powstańczym zrywem narodowym i jego uczestnikami. Starannie zebrana dokumentacja fotograficzna mogił weteranów, pomników i tablic pamiątkowych powstała dzięki wieloletnim poszukiwaniom autorów, tworząc aktualny przewodnik o randze ponadregionalnej.

Kolejna pozycja nosi tytuł *Dzieje kaliskich ulic część 2* i stanowi kontynuację książki wydanej w 2002 r., opisując jedenaście kolejnych ulic Kalisza. Autor, Alfred Kaczmarek, współtwórca Towarzystwa Miłośników Kalisza, przedstawił oprócz historii i współczesności ulic także znajdujące się przy nich zabytki.

Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976-1989, tom 2 to największe compendium wiedzy na temat działalności opozycji w PRL w latach 1976-1989, realizowane przez Instytut Pamięci Narodowej i Stowarzyszenie „Pokołnienie”. Całość składać się będzie z 5 tomów, liczących 5000 biogramów oraz 2500 haseł rzeczowych. Celem edycji jest wszechstronne przedstawienie ludzi, struktur organizacyjnych, wydawnictw oraz wydarzeń towarzyszących początkom działalności „Solidarności” aż po upadek dyktatury komunistycznej. Drugi tom zawierający 1217 biogramów i haseł rzeczowych opracowanych przez ponad 200 autorów zawiera także akcenty kaliskie.





Redaktorem naczelnym *Encyklopedii* jest dr Grzegorz Waligóra, a jedną z autorek biogramów - dr Grażyna Schlender, dyrektor Archiwum Państwowego w Kaliszu.

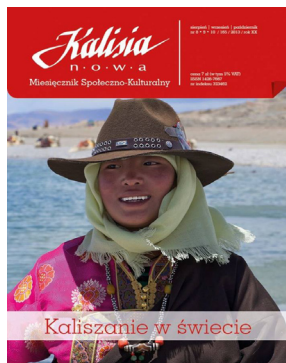
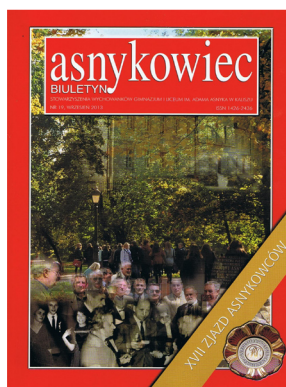
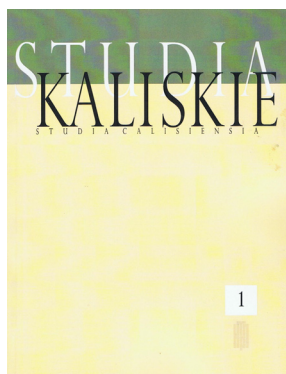
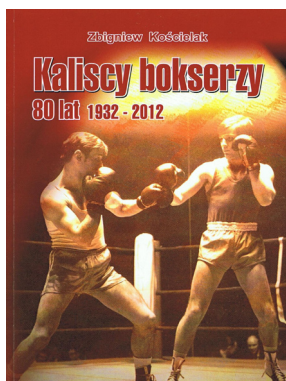
Następna książka, wydana przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk pt. *Pogarda dla zawodu, litość dla człowieka: społeczno-edukacyjne formy działalności wobec kobiet zagrożonych prostytucją w Polsce (1918-1939)* została zakwalifikowana do VI edycji konkursu „Książka Historyczna Roku” w kategorii najlepsza książka naukowa poświęcona dziejom Polski i Polaków w XX w. i znalazła się w pierwszej dziesiątce najlepszych publikacji historycznych wydanych w 2013 r. Jej twórca, historyk i regionalista dr Piotr Gołdyn, jako pierwszy w historiografii pedagogiki resocjalizacyjnej przygotował pracę, której celem jest analiza i opis inicjatyw podejmowanych w latach 1918-1939 w zakresie profilaktyki, edukacji i resocjalizacji dziewcząt i kobiet zagrożonych prostytucją, chorobami wenerycznymi i handlem „żywym towarem”.

Ludzie tworzą historię, a także uwieczniają ludzkie losy, pisząc biografie lub tworząc drzewa genealogiczne. Taki charakter mają *Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Genealogicznego Kalisia tom 2*, pod red. prezesa tego stowarzyszenia Andrzeja Grzegorka. Ten ładnie wydany wybór wspomnień i dziejów kaliskich rodzin świetnie popularyzuje działalność stowarzyszenia. Z kolei biografistyka kaliska wzbogaciła się o wydawnictwo pt. *Stanisław Piotrowski: kapłan, harcerz, wychowawca*, poświęcone wybitnemu duchownemu i cenionemu duszpasterzowi z Kolegiaty Św. Mikołaja w Kaliszu, charyzmatycznemu wychowawcy młodzieży. Jego postać przypomniał ks. dr Janusz Stańczuk, kapłan Archidiecezji Warszawskiej, redaktor naczelný miesięcznika „Tak rodzinie” związany z Kaliszem.

Doczekaliśmy się też beletrystyki z wątkami kaliskimi, po którą sięgają chętnie czytelnicy, odnajdując znane realia. Miejsce na bibliotecznych półkach znalazła również poezja. Aneta Ponomarenko, kaliszanka mieszkająca w Warszawie, opublikowała już dwa kryminały retro dziejące się w Kaliszu: *Strażnik Skarbu* (2012) i *Dom śmierci* (2013). Pierwszy to opowieść o miłości, zbrodni i toczącym się śledztwie z wątkami masonskimi osadzona w 1888 r., drugi to kontynuacja losów bohaterów z ciekawym tłem społeczno-obyczajowym. Śledząc sensacyjną akcję można przekonać się, że to znakomity przewodnik po dziewiętnastowiecznym mieście.

Powieść Arkadiusza Pacholskiego, historyka, prozaika i eseisty, *Niemra* ukazała się już jakiś czas temu, ale jest warta przypomnienia, gdyż doskonale oddaje okupacyjne realia. Główna postać powieści to młoda bibliotekarka dokumentująca zbrodnie niemieckie popełnione na terenie powiatu kaliskiego, która staje przed dylematem: lojalność wobec przełożonych, czy własne przekonania i wartości. Ten dramat ludzki wart jest polecenia.

Kolejna powieść w formie wspomnień to *Skrawek nieba* Janiny David, mieszkającej w Londynie. Autorka opisuje swoją ucieczkę z rodzinnego Kalisza po wybuchu wojny w 1939 r. Píše z perspektywy dziecka pochodzącego z zamożnej rodziny żydowskiej, które przeżyło bombardowanie, głód, powstanie w getcie, sierociniec. Warta uwagi jest też poezja, o której coraz częściej słyhać dzięki inicjatywie kaliskiego stowarzyszenia Łyżka Mleka. Podczas II Ogólnopolskiego Fe-



stiwalu Poetyckiego im. Wandy Karczewskiej został zaprezentowany pierwszy tom z planowanej serii wydawniczej „Powrót do Karczewskiej” zatytułowany *Listy do Seweryna* Wandy Karczewskiej, które zebrał oraz wprowadzeniem i komentarzami opatrzył Karol Samsel. Książka przynosi korespondencję kaliskiej pisarki i poetki z Sewerynem Pollakiem, warszawskim literatem, w której znajdują się również jej próby poetyckie. Całość uzupełniono przedrukami recenzji powieści Karczewskiej z prasy literackiej oraz aneksem listów pisarki do innych literatów polskich. Jedną z liderów Łyżki Mleka, animatorka kaliskiego życia literackiego, Aneta Kolańczyk vel Teresa Rudowicz w wydanym w 2012 r. tomiku poetyckim *Podobno jest taka rzeka*, jak i w tekstach piosenek sięga do realiów kaliskich.

Dowodem na różnorodność tematów, jakich wcześniej brakowało wśród wydawnictw kaliskich, są publikacje poświęcone sportowi. Tę lukę systematycznie wypełnia Zbigniew Kościelak publicysta, literat, komentator sportowy i działacz społeczny. Jest on autorem książek zatytułowanych: *Kaliscy bokserzy 80 lat (1932-2012)*, *Kaliskie siatkarki. Calisia * Augusto * Grzeński * Winiary* oraz napisanej wraz z Dariuszem Dymalskim, dziennikarzem i komentatorem sportowym, *Piłkarskiej Calisii 75 lat (1937-2012)*. Wszystkie one omawiają najważniejsze wydarzenia sportowe, sukcesy klubów i poszczególnych sportowców oraz ludzi związanych ze sportem i jego działaczami.

Na koniec pragnę przedstawić kilka wydawnictw, godnych polecenia i ważnych dla kaliskich bibliotek. Pierwsze to nowe czasopismo naukowe *Studia Kaliskie*. *Studia Calisiensia* (redaktorem naczelnym jest dr Elżbieta Steczek-Czerniawska), które będzie wydawane przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk przy współpracy z kaliskimi uczelniami. Tom pierwszy, którego redakcję objął dr Roman Łapa, poświęcony jest głównie językowi i literaturze.

Następne dwa periodyki zostały wydane z okazji zjazdów absolwentów szkół kaliskich, które przypadły w roku 2013. Swój debiut miała publikacja wydana w 140. rocznicę powstania szkolnictwa handlowego w Kaliszu z okazji uroczystego XII Zjazdu Absolwentów tej szkoły, nosząca tytuł *Merkury. Jednodniówka XII Zjazdu Absolwentów Szkół Handlowych i Ekonomicznych*, pod. red. prof. Ewy Andrysiak. Drugie wydawnictwo to *Asnykowiec. Biuletyn Stowarzyszenia Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. Adama Asnyka w Kaliszu*, pod red. Adama Borowiaka, rocznik, którego edycja przypadła tym razem na XVII Zjazd Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. Adama Asnyka. Obydwa periodyki wyróżniają się ładną oprawą graficzną i pełne są fascynujących wspomnień, zdjęć oraz relacji z działalności organizacji absolwenckich.

Ostatnie czasopismo to miesięcznik społeczno-kulturalny *Kalisia Nowa*, które już od ponad 20 lat prezentuje bogatą panoramę miasta. W najnowszym numerze 8-9-10/2013 pod red. Iwony Cieślak i Kariny Zachary pt. „Kaliszanie w świetle”, można m.in. znaleźć: wiadomości o jazzie, o podróżach, kilka wywiadów oraz wspomnienia z święta ulicy Niecałej, Narodowego Czytania Fredry i Biegu Ptolemeusza.

Tak wiele robi się dla niepełnosprawnych – są poręcze, podjazdy, windy, ruchome schody, niskie krawężniki... Dlaczego nie pomóc głuchym? To prawda, że mogą przecież napisać na kartce, po co przyszli. Ale czy my sami nie wolelibyśmy, aby w wypożyczalni nikt na nas się nie gapił, jak na dziwadło? Aby nasza ułomność – przecież niewidoczna od razu – nie wywoływała paniki na twarzy pracownika biblioteki w chwili, gdy dostrzeże niezrozumiałe gesty lub usłyszy niewyraźną mowę.

[J. Szymańska]



► Jolanta Szymańska

Nauczyciel dyplomowany, bibliotekarz Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu, wolontariusz w Bibliotece Wyższego Seminarium Diecezjalnego w Kaliszu

Język migowy w bibliotece rozmowa z Jolantą Szymańską

Bogumiła Celer: *Naszą rozmowę chciałabym zacząć od pytania o to, co sprawiło że zainteresowałaś się językiem migowym? Jak to się zaczęło?*

Jolanta Szymańska: Ponad 20 lat temu zaczęłam współpracę z Duszpasterstwem Niesłyszących przy Parafii Opatrzności Bożej w Kaliszu. Przyjaźniłam się z pracującym tam wówczas ks. Włodzimierzem Kubiakiem – fachowcem od języka migowego. To on właśnie dał mi na okres wakacji kasety z podstawowymi wyrazami języka migowego związanymi z liturgią i poprosił o pomoc. Po wakacjach zebrałam grupę niesłyszących dzieci i wraz z nimi przygotowywaliśmy się do mszy św. Braliśmy księgi liturgiczne i zdanie po zdaniu „migaliśmy” tekst. Niesłyszące dzieci cierpliwie nas poprawiały a my powoli uczyliśmy się. I tak właściwie jest do dziś – tyle, że te dzieci mają już swoje dzieci, a ks. Kubiaka nie ma już w Kaliszu. Duszpasterstwo Niesłyszących nadal działa w Kaliszu i co 2 tygodnie odprawiana jest msza św. w języku migowym, podczas której tłumacze czytania liturgiczne. Dopiero jednak w latach 2009-2010 odbyłam „prawdziwe” kursy języka migowego I i II stopnia, a od dziś zacznę III stopień.

B. C.: *Czy znajomość języka migowego przez bibliotekarza może być pomocna w jego codziennej pracy? Czy w bibliotece w ogóle pojawiają się osoby z ograniczonym słuchem?*

J. Sz.: Niestety do biblioteki niesłyszący praktycznie nie przychodzą. A może właśnie należałoby się zastanowić, dlaczego nie przychodzą? Wydawałoby się, że w „świecie ciszy” najlepiej się czyta. Tak, ale nam – słyszącym, których hałas w drugim pokoju i samochody za oknem mogą rozpraszać.

B.C.: Dlaczego więc tak mało osób niesłyszących korzysta ze zbiorów bibliotek?

J. Sz.: Podczas moich wieloletnich doświadczeń w kontaktach z niesłyszącymi wielokrotnie poruszaliśmy ten temat. Problem ten wydawał mi się zupełnie niepojęty. Tymczasem wytłumaczono mi, że w wielu przypadkach fakt ten wynika z braku nawyku czytania, zwykle nabywanego w dzieciństwie. Zwłaszcza jeśli w otoczeniu dziecka niesłyszącego byli jedynie niesłyszący rodzice, którzy sami też nie przepadali za czytaniem. My, słyszący, pamiętamy jak ktoś z dorosłych czytał nam bajki do snu, jak popisywaliśmy się recytacją z pamięci wielokrotnie czytanych wierszyków. Na różne okazje dostawaliśmy książeczki i buzie nam się nie zamykały, gdy sami „czytaliśmy na niby” – czasem „do góry nogami”...

B.C.: Istotnym czynnikiem stymulującym rozwój człowieka jest, obok słowa mówionego także słowo pisane. Wydaje się, że osoby z wadą słuchu nie mogą w pełni odbierać słowa słyszanego, powinny rozwijać się intelektualnie między innymi poprzez czytanie. Jak wygląda czytelnictwo osób głuchych?

J. Sz.: Z czytaniem zawsze wiąże się zrozumienie tekstu. Zrozumienie w konsekwencji daje przeżycia, co z kolei motywuje do zabrania głosu – czyli do mówienia. A co wtedy, gdy początek i koniec tego ciągu wypada? Jeśli nie ma czytania ze zrozumieniem, to nie będzie przeżycia i nie będzie o czym mówić... Czytanie ze zrozumieniem to obecnie problem większości naszej młodzieży, nie tylko tej z wadą słuchu, jej naprawdę jest trudniej. Często młodzi pozbawieni są pasji czytania, pasji uczenia się i poznawania świata przy pomocy słowa pisanego. Słowo bowiem – i pisane, i mówione – nie jest dla nich podstawą porozumiewania się. Pamiętać trzeba, że najczęściej osoby z wadą słuchu również słabo mówią. I mają tego świadomość – wolą milczeć, bo się wstydzą, bo wiedzą, że mówią „inaczej”... Dla nich podstawą komunikacji jest obraz – gest, mimika, postawa ciała. A więc – język migowy, ale także uśmiech, życzliwie wyciągnięta dłoń, żartobliwie przechylona głowa...

B.C.: Czyli wiele osób z wadą słuchu opanowało technikę czytania, ale nie jest to jednoznaczne z rozumieniem czytanego tekstu. Pismo nie jest więc dostatecznie wykorzystywane w pracy rewalidacyjnej z niesłyszącymi. Jak funkcjonuje współcześnie edukacja dzieci niesłyszących?

J. Sz.: Obecnie działa w Polsce wiele ośrodków zajmujących się edukacją dzieci niedosłyszących. W Kaliszu również świetnie funkcjonuje Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Słabo Słyszącej i Niesłyszącej. Jest w nim szkolna biblioteka, a pani bibliotekarka (również osoba niedosłysząca) chętnie współpracuje z Książnicą Pedagogiczną w Kaliszu. To właśnie młodzi absolwenci tego ośrodka trafiają później do Książnicy. Jest ich niewielu – wybitnie zdolni, podjęli dalszą naukę, ukończyli studia. Mieli szczęście, był w ich dzieciństwie ktoś (rodzic, babcia, nauczyciel...), kto nauczył ich rozumieć, doceniać i kochać książki. To oni właśnie powiedzieli mi, że bibliotekarz znający język migowy to wielki ukłon w ich stronę. To wyraz solidarności i zrozumienia ich codziennych kłopotów z pokonywaniem nieśmiałości i własnych ograniczeń.

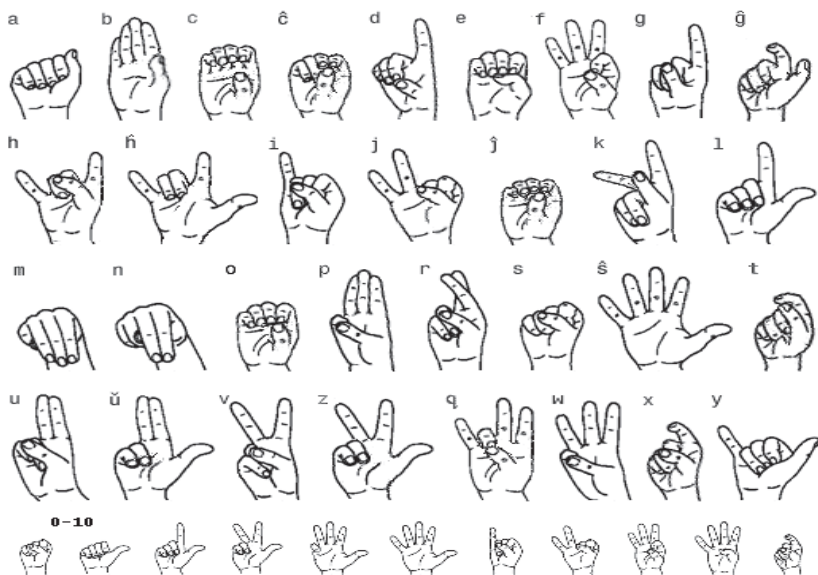
B.C.: Czy informacja o tym, że w bibliotece jest osoba posługująca się językiem migowym jest w jakiś sposób promowana w lokalnym środowisku?

J. Sz.: Wieść o tym, że ktoś w Książnicy Pedagogicznej posługuje się językiem migowym rozniosła się w środowisku niesłyszących Kalisza „pocztą pantoflową” – nie potrzeba reklamy, tu wszyscy się znają. Oczywiście nie mamy tłumy niedosłyszących, jest to zaledwie pięć młodych osób. Nadal nie przychodzą starsi, którym przecież moglibyśmy podsunąć wspaniałe lektury na długie, często samotne, ciche wieczory. Mam jednak nadzieję, że to dobry początek, że w dobie Internetu i Facebooka książka pozostanie oknem na świat i źródłem głębokich przeżyć – również dla osób niesłyszących. A my – z dobrym słuchem i gładką mową wykażemy się też zrozumieniem.

B. C.: Chciałabys coś przekazać naszym czytelnikom, innym bibliotekarzom?

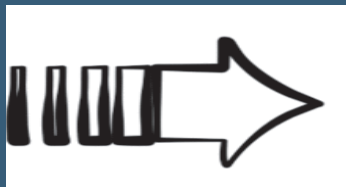
J. Sz.: Tak wiele robi się dla niepełnosprawnych – są poręcze, podjazdy, windy, ruchome schody, niskie krawężniki... Dlaczego nie pomóc głuchym? To prawda, że mogą przecież napisać na kartce, po co przyszli. Ale czy my sami nie wolelibyśmy, aby w wypożyczalni nikt na nas się nie gapił, jak na dziwadło? Aby nasza ułomność – przecież niewidoczna od razu – nie wywoływała paniki na twarzy pracownika biblioteki w chwili, gdy dostrzeże niezrozumiałe gesty lub usłyszy niewyraźną mowę. Może by tak w myśl zasady „frontem do klienta” nauczyć się choć kilku podstawowych, przydatnych zwrotów w języku migowym? Pamiętajmy też – przed nami starość, kiedy słuch nam się pogorszy – będzie jak znalazł!

B. C.: Serdecznie dziękuję za rozmowę.



Osoby niesłyszące nie porozumiewają się jednym, ogólnowsiatowym językiem migowym. Wyróżnia się kilka odmian, które najczęściej pokrywają się terytorialnie z językami mówionymi. Odmianą brytyjskiego języka migowego jest BSL i ma on niewiele wspólnego z amerykańską wersją (ASL), stosowaną też w Kanadzie i Meksyku. Język migowy to także język określonych grup zawodowych.

W Polsce obowiązuje Polski Język Migowy (PJM), który powiązany jest z francuskim i opiera się na starofrancuskim alfabecie manualnym. Języka migowego uczą różne szkoły. Pierwsza działała już na początku XIX w. Każdy język migowy ma swoje własne znaki i jest ich około 15 tys. Uzupełnieniem podstawowych znaków są znaki daktylograficzne, czyli alfabet palcowy, który oznacza poszczególne litery oraz dwuznaki jak sz, cz, rz), a także liczebniki główne, porządkowe, ułamki czy znaki interpunkcyjne. [źródło: <http://niepelnosprawnosci.org/jezyk-migowy-dla-kazdego/>]



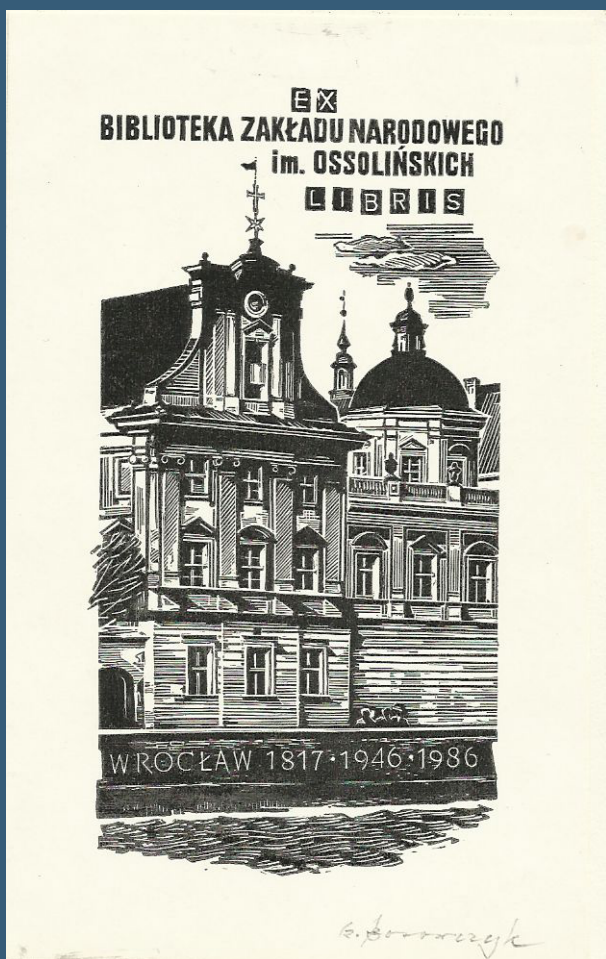
BIBLIOTEKARZE Z PASJĄ

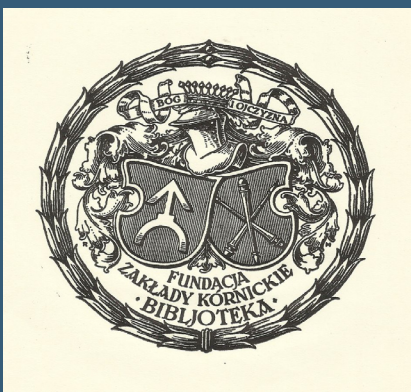
► Maria Kubacka-Gorwecka

Starszy kustosz Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. A. Asnyka w Kaliszu

Każdy powinien robić coś, czemu chętnie poświęca wolne chwile. Kolekcjonerstwo, zbieractwo, hobby, konik czy jak chcecie to nazwać, nadaje życiu sens, rozwija osobowość, wzbogaca, uczy i daje ogromną satysfakcję. Moją pasją są ekslibrisy. Oznaczenie księgozbioru za pomocą ekslibrisu ma długowiekową tradycję, w Polsce pierwsze tego typu grafiki wykonywano już w XIV w. Artystycznie wykonywany jako drzeworyt, miedzioryt, akwaforta czy litografia staje się małym arcydziełem sztuki. I takie arcydzieła kolekcjonuję od kilkunastu lat oraz pieczołowicie układam w albumach. W kolekcji mam głównie znaki własnościowe bibliotek, muzeów, uczelni wyższych i instytucji związanych z książką.

Dzięki swojej pasji, nawiązałam kontakt z panem Antonim Cybulskim dyrektorem Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej. Efektem tej znajomości była możliwość zaprezentowania zbiorów muzeum na wystawie: „Ekslibris sienkiewiczowski ze zbiorów w Muzeum w Woli Okrzejskiej w 105. rocznicę wizyty pisarza w Kaliszu”. Ekspozycja miała miejsce w Głównej Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu od 3 lipca do 10 sierpnia 2009 r. Zainteresowanych odsyłam na stronę: http://www.mbp.info.kalisz.pl/2009/090703_BG_H_Sienkiewicz.htm





WYSTAWY 2014

CIAŁO I STYL

O KOBIECIACH
W PROZIE
ZOFII NAŁKOWSKIEJ



Miejska Biblioteka Publiczna
im. Adama Asnyka
zaprasza na wystawę

Ciało i styl *O kobietach w prozie* *Zofii Nałkowskiej*

przygotowaną z okazji
130. rocznicy
urodzin pisarki

Wystawę można oglądać
w Bibliotece Głównej
przy ul. Legionów 66
od 17 stycznia do 31 marca 2014 r.



Książnica Pedagogiczna
im. A. Parczewskiego w Kaliszu
serdecznie zaprasza na wystawę

W kręgu kultury ludowej

przygotowaną z okazji
200. rocznicy urodzin
Oskara Kolberga

Wystawę można oglądać
w budynku Biblioteki
przy ul. Południowej 62

od 1 marca do 31 czerwca 2014 r.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka Biblioteka Główna

W roku szkolnym 2013/2014 chcielibyśmy zaproponować Państwu udział w zajęciach z przysposobienia czytelniczego dla dzieci i młodzieży w dwóch modułach:

- 1. Ze skarbnicy Asnykowskiej Książnicy - obejmującym prezentację najstarszych i najciekawszych zbiorów Biblioteki Głównej (starodruki, mikrofilmy, czasopisma oprawne, cymelia, dokumenty życia społecznego i inne)**
- 2. Biblioteka przestrzeni młodego człowieka - zajęcia z przysposobienia czytelniczego (omówienie regulaminu biblioteki, warunków korzystania z jej zbiorów, nauka wyszukiwania materiałów w katalogu komputerowym) połączone ze zwiedzaniem Biblioteki Głównej**

W indywidualnych przypadkach istnieje możliwość połączenia tych dwóch zajęć w jeden moduł po wcześniejszym uzgodnieniu. Z działalnością biblioteki oraz z jej katalogiem można zapoznać się pod adresem: www.mbp.kalisz.pl.

Jeżeli jesteście Państwo zainteresowani naszą ofertą prosimy o kontakt pod adresem:

**Biblioteka Główna - Dział Zbiorów Specjalnych
tel. 62-753-02-63**



WYPOŻYCZALNIA

ul. Nowy Świat 13

w godzinach 9-19, soboty 9-14

**CZYTELNIA - INFORMATORIUM,
DZIAŁ ZBIORÓW SPECJALNYCH**

ul. Południowa 62 (wjazd od ul. Kordeckiego)

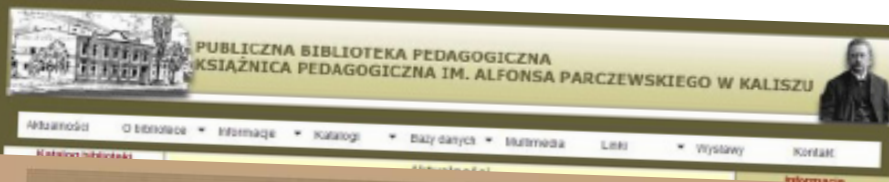
w godzinach 9-18, soboty 9-14



Informacje dla Autorów

1. Warunki ogólne:
 - ▶ należy przysyłać prace wyłącznie własnego autorstwa
 - ▶ przysłane teksty nie mogą być wcześniej nigdzie publikowane
2. Wymogi techniczne:
 - ▶ teksty należy przysyłać elektronicznie na adres: blizejbiblioteki@interia.pl lub dostarczać osobiście w wersji elektronicznej (np. na płycie CD) w formacie Word (rozmiar czcionki: 11, interlinia: 1)
 - ▶ należy załączyć osobno materiały ilustracyjne (w formacie .jpg, .gif lub .tiff) wraz z podaniem ich źródeł
 - ▶ objętość tekstu nie powinna przekraczać 15 stron maszynopisu (rozmiar 11, interlinia 1)
 - ▶ oprócz artykułu należy nadesłać krótką notkę nt. autora (w górnej, lewej części artykułu imię i nazwisko, nazwa instytucji macierzystej (biblioteki), adres, e-mail)
3. Prace zakwalifikowane:
 - ▶ każdy artykuł przechodzi proces redakcji
 - ▶ redakcja zastrzega sobie prawo do wyboru materiałów do publikacji, przeredagowania tekstów, skracania oraz nadawania tytułów
 - ▶ każdy autor przed drukiem podpisuje zgodę na nieodpłatną publikację oraz oświadczenie o autorstwie tekstu
 - ▶ Żaden tekst ani zdjęcie publikowane na łamach "Bliżej Biblioteki" nie mogą być reprodukowane bez pisemnej zgody redakcji.

**Zapraszamy Autorów do nadsyłania artykułów
oraz sprawozdań i komunikatów**



BLIŻEJ BIBLIOTEKI

Pismo bibliotekarzy Wielkopolski południowo-wschodniej

Strona główna

Archiwum

Dla autorów

Redakcja

Rada redakcyjna

Kontakt

"Blżej Biblioteki. Pismo bibliotekarzy Wielkopolski południowo-wschodniej" jest periodykiem adresowanym do bibliotekarzy z Kalisza i dawnego województwa kaliskiego. Naszym zamiarem jest stworzyć wokół czasopisma przyjazną społeczność osób, które chcą dzielić się informacją o działalności własnych bibliotek. Głównym celem pisma jest integracja regionalnego środowiska bibliotekarskiego. Chcielibyśmy aby było ono narzędziem wymiany doświadczeń, promocji bibliotek i regionu.

"Blżej Biblioteki" to między innymi:

- prezentacja problematyki bibliotekarskiej i spraw szeroko pojętej kultury regionu
- prezentacja aktywności bibliotek Kalisza i regionu
- promocja postaw i działań aktywnych bibliotekarzy
- prezentacja działalności dydaktyczno-metodycznej
- przedstawianie wyników badań ankietowych prowadzonych przez biblioteki
- przedstawianie sprawozdań z organizowanych przez placówki imprez, sesji, wystaw, konkursów

Wydawcą czasopisma jest PBP Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu.

Osoby zainteresowane umieszczeniem materiałów lub artykułów w planowanym periodyku prosimy o ich przesyłanie na adres redakcji: blizejbiblioteki@interia.pl lub też dostarczenie w formie elektronicznej do siedziby biblioteki, ul. Nowy Świat 13, 62-800 Kalisz.

Zapraszamy serdecznie do współpracy
dr Bogumiła Celer
redaktor naczelny



Format Flash

Format PDF

Blżej Biblioteki. Pismo bibliotekarzy Wielkopolski południowo-wschodniej

Rada redakcyjna: prof. dr hab. Ewa Andrysiak

prof. dr hab. Krzysztof Walczak

mgr Adam Borowiak

mgr Jadwiga Miluška-Stasiak

Redaktor naczelna: dr Bogumiła Celer

Redaktor strony internetowej: mgr Anna Wróblewska

Sekretarz redakcji: mgr Anna Wojtyńska

Zespół:

mgr Maria Kubacka-Gorwecka

(Miejska Biblioteka Publiczna im. A. Asnyka w Kaliszu),

mgr Monika Sobczak-Waliś

(Miejska Biblioteka Publiczna im. A. Asnyka w Kaliszu),

mgr Małgorzata Judasz

(Gminna Biblioteka Publiczna im. Braci Gillerów w Opatówku),

mgr Henryka Karolewska

(PBP Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu),

mgr Bogusława Nowicka

(Biblioteka Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kaliszu),

mgr Jerzy Wasilkowski

(PBP Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu)

Wydawca: PBP Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu

Adres redakcji: 62-800 Kalisz, ul. Nowy Świat 13

tel. (62) 742-52-41, e-mail: blizejbiblioteki@interia.pl

Druk Dangraf Kalisz